

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 246

ISSN 1849-7837 // Zagreb, lipanj 2017. // Godina XXIII.

UVODNA RIJEČ

ODOSMO K VRAGU

Samo su Bugari siromašniji od nas

Piše: Jasna A. Petrović

Hrvatska ubrzano raste. Hrvatskoj je BDP samo nešto niži od procijenjenog. Svi kažu da nam dobro ide. A mi pitamo tko su to svi?

Mi kažemo da odosmo k vragu.

Prije nepune dvije godine Sindikat umirovljenika Hrvatske je pokrenuo Peticiju protiv siromaštva starijih osoba i prikupljeno je 26.000 potpisa. I tada, a mnogi i sada, tvrdili su kako furamo katastrofičnost, iako smo po siromaštvu starijih na bili na 4. mjestu od EU zemalja. Prateći statističke pokazatelje, najavili smo da ćemo uskoro završiti na drugom mjestu, iza Bugarske, jer je čak i Rumunjska krenula u poduzimanje mjera protiv siromaštva i razvojne programe.

Pa eto, prešli su nas. Sada smo druga zemlja po siromaštvu u EU. Hrvatska se prema podacima za 2016. nalazi na 59 posto prosjeka Europske unije BDP-a po stanovniku te se tako izjednačila s Rumunjskom, a lošija je jedino Bugarska.

Što se tiče stvarne individualne potrošnje koja pokazuje blagostanje kućanstava, tu nas Rumunjska nije dostigla, već prestigla.

Tako je 2013. godine stvarna individualna potrošnja u Rumunjskoj bila na 54 posto prosjeka EU-a, da bi prošle godine dosegla 63 posto.

S druge strane, Hrvatska je prošle godine bila na 59 posto, jednako kao i 2013. godine.

Da, odosmo k vragu. Nekad vrlo siromašna Rumunjska sada nam postaje uzorom. Pa zašto je tako? Što nas je to zakucalo o dno?

Eto nama i četvrtog ministra rada i mirovinskog sustava u godinu i pol, a da ni jedan nije prstom maknuo. Sve neki "stručnjaci" koji se uče vladati. Imunolog Mrsić je pokvario sve što je mogao, neurologinja Šikić je pala s Marsa, Čorić bi ipak radije bio ministar zaštite okoliša i energetike. Uzrujali su ga sindikalisti i umirovljenici, ekološki aktivisti su valjda miroljubiviji. U sada nam u duhu takve izvrnute logike za ministra rada i penzionera došao Pavić, čija biografija ukazuje da je po zanimanju meteorolog i oceanograf. Blago nama.

Padamo ekonomski i socijalno. Tonemo s ljudskim pravima. Jadno smo društvo koje ne voli svoje stare, a ponižava ranjive. Društvo iz kojeg iseljavaju mladi. Društvo koje je pogubilo svoje vrijednosti

U OVOM BROJU:

7. REGIONALNA KONFERENCIJA

**Umirovljenici iz deset
zemalja za socijalnu Europu**

AKCIJA NA GRANICI Umirovljenici protiv žilet žica

RAT JE GOTOV Vratite pare (svim) umirovljenicima

NACIONALNO VIJEĆE Četiri ministra – nula dijaloga

**VODIČ ZA SOCIJALNA PRAVA
STARIJIH OSOBA**

Vodič HZZO-a

info.HZMO

ZAGREB 7. Regionalna konferencija sindikata umirovljenika

Današnja Europska unija nije socijalna jer su njeni temelji ugroženi krizom, visokom nezaposlenošću, rastućom nejednakošću i siromaštvom, populizmom i euroskepticizmom...

Sedma regionalna konferencija sindikata umirovljenika "Umirovljenici za socijalnu Europu", u organizaciji Sindikata umirovljenika Hrvatske, pod sponzorstvom talijanskog sindikata SPI-CGIL i pokroviteljstvom Predsjednice Republike Hrvatske, okupila je 8. lipnja 2017. godine u Novinarskom domu, predstavnike trinaest sindikata iz deset zemalja - Austrije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Italije, Kosova, Mađarske, Makedonije, Slovenije i Srbije. Predstavnici sindikata u kratkim su crtama izložili položaj umirovljenika i starijih osoba u njihovim zemljama te unatoč ponekim razlikama zajednički je zaključak su kako svugdje udjeli prosječne mirovine u prosječnoj plaći bitno pali, a ponajviše u Hrvatskoj.

Predsjednica SUH-a **Jasna A. Petrović** rekla je kako od ove konferencije očekuje da će ojačati zajedničke snage i znanja kako bi se popravio položaj umirovljenika u regiji, koji je ocijenila katastrofalnim.

"Od kada se redovito sastajemo, pokazuje se da su svugdje udjeli prosječne mirovine u prosječnoj plaći, dakle vrijednost mirovine, bitno opali, a najviše u Hrvatskoj. Hrvatski umirovljenici su najsiriromašniji umirovljenici i nadam se da ćemo osvijestiti javnost i političare da se svaka vlada mora pouzdati u starije osobe, ali im i omogućiti dostojanstven život", istaknula je Petrović. Iznijela je podatak da su mirovine u Hrvatskoj tek na 37 posto prosječne neto plaće, dok je primjerice u Makedoniji ili Sloveniji to na 60 posto. Iz navedenih razloga, rekla je Petrović, predstavnici sindikata okupili su se kako bi upozorili vlade svojih zemalja da se ne može voditi neoliberalni model razvoja, bez socijalne osjetljivosti i socijalne pravde.

Vrijeme je za oporavak Europe!

Sudionicima konferencije koji su ispunili veliku dvoranu Novinarskog doma prvo se obratio **Mladen Novosel**, predsjednik SSSH, SUH-ove sindikalne središnjice, te je, između ostalog podsjetio na aktualnu europsku kampanju "Vrijeme je za naš oporavak", čiji je glavni cilj povećanje plaća i kvalitete radnih mjesta. Kako je Novosel istaknuo, veće plaće znače i veće mirovine.

"Samo uz više kvalitetnijih radnih mjesta možemo ciljati na povećanje standarda hrvatskog umirovljenika. I sve dok ne promijenimo stanje u kojemu mnogi poslodavci ne isplaćuju plaće i ne uplaćuju poreze i doprinose ili isplaćuju samo minimalnu plaću, niti jedna mirovinska reforma

neće podići standard umirovljenika", kazao je Novosel.

Ante Gavranović, predsjednik Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe podsjetio je kako je početkom 2017. godine ponovno konstituirano Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe s ciljem da krene s rješavanjem problema umirovljenika i starijih osoba, konačno poveća njihov standard

UMIROVLJENICI ZA SOCIJALNU EUROPU

i omogućiti dostojanstven život. Iako Nacionalno vijeće nije ozbiljnije počelo s radom, Gavranović je istaknuo kako je nužno što prije provesti usklađivanje mirovina, usvojiti Deklaraciju o pravima umirovljenika i starijih osoba, ali i uvesti i pravobranitelja za starije osobe, kao neovisnu instituciju koja će doista moći pomoći ugroženim starijim osobama u ostvarivanju njihovih prava.

U ime Matice umirovljenika Hrvatske konferenciju je pozdravio savjetnik predsjednika **Branko Cvetković**.

Stup društva, a ne teret

„Umirovljenici su stup ovog društva, društva koje su izgradili i stvorili svojim radom. Danas, dio umirovljenika i starijih osoba unatoč svemu tome nema dostojanstven život. U Gradu Zagrebu se trudimo različitim mjerama poboljšati položaj umirovljenika i starijih osoba, a upravo nam je u tome i partner Sindikat umirovljenika Hrvatske“, rekla je pročelnica Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom **Višnja Fortuna** te kao izaslanica gradonačelnika Grada Zagreba Milana Bandića zaželjela konstruktivan rad konferencije.

Josip Aladrović, novi ravnatelj Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, podsjetio je na važnost dijaloga i partnerstva između institucija i predstavnika umirovljenika. „Želimo graditi odnos dijaloga i suradnje te uvažiti sve vaše konstruktivne prijedloge kako bismo ojačali i poboljšali mirovinski sustav“, kazao je Aladrović, a na iznimno dobru partnersku suradnju i njenu važnost ukazala je zamjenica pučke pravobraniteljice **Lidija Lukina Kezić**. Istaknula je kako je upravo Uredu pučke pravobraniteljice SUH ukazao na brojne primjere diskriminacije starijih te kako je u suradnji sa SUH-om mnogo njih pozitivno riješeno. Svi uzvanici, ali i sudionici konferencije, složili su se kako se iznimno loš položaj umirovljenika i starijih osoba jedino može poboljšati kroz međusektorsku suradnju, dijalog i uvažavanje.

Pravo na dostojanstvo, sigurnost i blagostanje

Povelja o pravima starijih osoba i umirovljenika u Europi usvojena je 25. listopada 2016. godine na Izvršnom odboru FERPA-e, a o njenim najvažnijim točkama pričao je član Izvršnog odbora **Livio Meglari**. S ciljem poticanja jače i konkretnije socijalne i političke pozornosti na položaj 100 milijuna ljudi starijih od 60 godina u svim europskim zemljama pokrenuta je FERPA-ina kampanja o pravima starijih osoba i umirovljenika.

„Prava današnjih starijih osoba i umirovljenika, bit će prava budućih starijih osoba. Unište li se današnja prava, sutra neće postojati prava, i zbog toga se treba boriti protiv svakog oblika izoliranosti i diskriminacije, uključivši i diskriminaciju zbog životne dobi“, objasnio je Meglari razloge pokretanja kampanje.

Podsjetio je kako je Povelja podijeljena na tri glave točke – **dostojanstvo**, koje podrazumijeva aktivno starenje, starije kao aktere i nositelje aktivnosti u društvu, resurse i činitelje međugeneracijske povezanosti; – **blagostanje**, koje podrazumijeva mirovine za dostojan život, pristup kvalitetnoj zdravstvenoj skrbi i dostupnost izvaninstitucionalnih usluga; te – **sigurnost** koja podrazumijeva zajamčeno pravo na hranu i energiju, zaštitu od nasilja te primjenu socijalnih politika u smještaju.

Meglari je naglasio kako akcija protiv zidova i žica, održana dan prije, pokazuje da umirovljenici i starije osobe shvaćaju važnost zajedništva, solidarnosti, baš stoga što je riječ o ljudima koji su tijekom rada bili sindikalno organizirani i koji su

Ili će Europa biti socijalna ili je više neće biti

Dijana Šobota, izvršna tajnica SSSH i članica Izvršnog odbora ETUC/Europske sindikalne konfederacije, na početku svog izlaganja o Europskom socijalnom stupu i pitanju ima li Europa (socijalnu) budućnost naglasila je kako su umirovljenici izgradili sindikalni pokret, ali i postavili temelje njegove budućnosti. Podsjetila je na slogan SUH-a koji sadrži tu bit – „mi smo sindikat vaše budućnosti“. Šobota je istaknula kako današnja Europska unija nije socijalna jer su njeni temelji ugroženi krizom, visokom nezaposlenošću, rastućom nejednakošću i siromaštvom, populizmom i euroskepticizmom. Zbog navedenih razloga, govori Šobota, važno je povesti širu raspravu o budućnosti Europske unije, odnosno o tome kako će se EU razvijati. „Povela se rasprava o tzv. Bijeloj knjizi koja sadrži nekoliko scenarija razvoja EU, a zatvaranje granica i ekstremizam ne mogu biti rješenje nastale krize, već jedino zajedništvo i solidarnost“, kazala je Šobota i podsjetila kako je dolaskom Junckera na čelo Europske komisije socijalna Europa postavljena kao prioritet.

Iako Europski socijalni stup nije obvezujući, sadrži niz ključnih načela i prava kojima će se podupirati pravedno i dobro funkcioniranje tržišta rada i sustava socijalne skrbi, a glavni je cilj poticati ponovnu uspostavu konvergencije radi stvaranja boljih radnih i životnih uvjeta diljem Europe.

Europski socijalni stup nastoji uvesti nova i učinkovitija prava za građane te se suočiti s novim društvenim izazovima i radnim okruženjem koje se mijenja, posebno s obzirom na nove vrste poslova koje se javljaju uslijed razvoja novih tehnologija i digitalne revolucije. Praktički je riječ o nadogradnji socijalne stečevine EU, svojevrsna smjernica politikama na nizu područja koja su ključna za funkcionalna i pravedna tržišta rada i socijalne sustave.

Jedna od najvažnijih mjera jest minimalni dohodak koji omogućuje dostojan život u svim njegovim fazama te pravo djelotvornog pristupa potpornim dobrima i uslugama, svima onima koji nemaju dovoljno sredstava. Također, iznimno važan jest dohodak u starosti i mirovini kojeg je nužno uvesti u kombinaciji s mjerama tržišta rada i ravnoteže između profesionalnog i privatnog života, jednako dobi odlaska u mirovinu i odgovarajućeg kompenziranja razdoblja skrbi kroz mirovinu. Sindikati drže kako je Europski socijalni stup ključni korak prema pravednijoj Europi, ispravljanje posljedica mjera štednje i napada na radnike i socijalnu koheziju. Šobota naglašava kako stup mora biti više od izjava dobrih namjera – potreban je niz alata, uključujući zakonodavstvo, preporuke te praćenje i ocjenjivanje uz osigurano financiranje. Izlaganje je Šobota sumirala rečenicom F. Mitterranda koja ukazuje na samo jednu mogućnost razvoja EU – „Ili će Europa biti socijalna, ili je više neće biti“.

naučili da se jedino zajedničkim snagama može pomoći siromašnim građanima, ljudima koji bježe od rata, svima onima kojima je pomoć potrebna.

konferencija

AUSTRIJA: Daleko od idealne slike

„Malo me sram govoriti o položaju umirovljenika i starijih osoba u Austriji, s obzirom na puno lošiji položaj umirovljenika u drugim zemljama. Kada se pogledaju problemi austrijskih umirovljenika, oni u toj usporedbi izgledaju kao minorni. Današnju situaciju u Europi možemo usporediti s obrnutim Robin Hoodom – krade se siromašnima da bi se dalo bogatima“, kazao je na početku svog izlaganja o položaju umirovljenika u Austriji predsjednik sindikata OGB Pensionisten **Werner Thum**. Istaknuo je kako se austrijski mirovinski sustav idealizira, ali da također ne izostaje rasprava kako je on skup, glomazan i da ga treba „rezati“. Thum naglašava da se takva argumentacija najviše može čuti s „desnice“, te kako se pitanje reforme (pojeftinjenja) mirovinskog sustava najviše aktualizira u vrijeme izbora. Iako je prosječna mirovina u Austriji 1.100 eura, Thum kaže kako postoje one mnogo veće. Austrija ima sto postotnu pokrivenost mirovinama, ali Thum kaže kako je velik broj onih koji imaju primanja ispod 890 eura, iako se kao granica siromaštva uzima 1.100 eura. Problemi su, međutim, slični onima u drugim zemljama – stariji od 50 godina mahom ostaju bez posla i teško pronalaze novi, sve veća je potreba umirovljenika za radom, standard umirovljenika pada unatoč „idealnoj“ slici.

Govoreći o zdravstvenoj skrbi, Thum kaže kako 99% građana ima besplatnu zdravstvenu skrb, ali kaže kako je vrlo velik problem dugotrajne njege, koju financira lokalna zajednica, jer se vidi razlika među bogatijim i siromašnijim regijama Austrije.

BOSNA I HERCEGOVINA: Ljuti na povlaštene mirovine

Predsjednik Sindikata penzionera Republike Srpske **Petar Rokvić** kazao je kako je jedan od problema FBiH što postoje odvojeni mirovinski fondovi – jedan entitetski i drugi federalni, koji se drastično razlikuju. Rokvić smatra kako umirovljenici u Republici Srpskoj imaju nominalno najniže mirovine u EU, ali i jedan od najvećih postotaka nezaposlenih – 42 posto. Tako minimalna mirovina iznosi svega 85 eura dok je prosječna mirovina svega 170 eura. Kao primjer lošeg životnog standarda Rokvić navodi kako je prosječna plaća 400 eura, dok potrošačka košarica iznosi gotovo duplo. Iako je udjel mirovine u plaći **42.5%**, visoka je stopa rizika od siromaštva, ali i projekcije porasta umirovljenika za 120 tisuća do kraja godine. Kako kaže, riječ je o različitim političkim funkcionarima koji „su se pobrinuli da si osiguraju povlaštene dobre mirovine“.

Ibrahim Kubura, predsjednik Skupštine Sindikata penzionera u BiH, rekao je kako se i na razini federacije događa slično – dolazi do porasta umirovljenika čije su mirovine veće od prosječnih plaća, a ističe da je riječ o stranačkim liderima, tj. njihovim poslušnicima koji su se na taj način zbrinuli. Iako je situacija nešto bolja nego na razini drugog entiteta, Kubura kaže kako je najveći problem nezaposlenost zbog čega praktički dolazi do ugroze mirovinskog sustava. Primjerice, u usporedbi s RS, u FBiH minimalna mirovina iznosi 152 eura, dok je stopa rizika od siromaštva četiri puta manja.

CRNA GORA: Siromaštvo ne stanuje tamo

Iako pri Uniji slobodnih sindikata Crne Gore još uvijek ne postoji formalno osnovan sindikat umirovljenika, **Čedo Terzić**, član Glavnog odbora USSCG, izrazio je želju i namjeru da se osnuje pri USSCG upravo zbog sve lošijeg položaja umirovljenika i starijih osoba,

kako u Crnoj Gori, tako i u čitavoj regiji. Terzić kaže da unatoč visokom udjelu mirovine u plaći (**56,22%**) velik broj umirovljenika ima niže ili minimalne mirovine zbog dugogodišnjeg rada na crno, što se može praktički primijeniti za čitavu regiju. Također, ističe Terzić prosječna mirovina je 285 eura, ali treba uzeti u obzir kako je čak 118.000 umirovljenika steklo mirovinu u nekoj od zemalja regije. Iako granica siromaštva iznosi 186 eura, podaci govore kako je u Crnoj Gori stopa rizika od siromaštva starijih od 65 godina samo 5.2%, dok je npr. u BiH 20%, a u Hrvatskoj i puno više.

HRVATSKA: Zemlja u kojoj stari skupljaju boce

Biserka Budigam, potpredsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske, iznijela je podatke o položaju umirovljenika i starijih osoba, sumirajući kako je uz manje razlike sličan položaju umirovljenika u drugim zemljama – međutim hrvatski udjel mirovine u neto plaći je najniži – samo **37.69%**, stopa rizika od siromaštva iznosi čak 31,9%, postotak pokrivenosti starijih stanovnika mirovinama je vrlo nizak – nešto više od 60 posto.

No, Budigam se fokusirala na smještajne kapacitete domova za umirovljenike pri čemu njime obuhvaćeno samo 2.38% starijih od 65 godina, a vrlo je nizak i nedovoljni obuhvat izvaninstitucionalne skrbi. Budigam je navela potrebu za većim brojem specijaliziranih odjela za palijativne pacijente u bolnicama i potrebom za hospicijima.

ITALIJA: Podići rješavanje na europsku razinu

Danilo Toccane, regionalni tajnik SPI-CGIL Veneto, slušajući o problemima umirovljenika i starijih osoba u regiji osvrnuo se na potencijalna rješenja.

„S većinom prisutnih sam posljednja dva dana intenzivno razgovarao o problemima s kojima se suočavaju starije osobe u regiji i smatram kako smo u tom kratkom vremenu dosta postigli. Potpisali smo deklaraciju protiv zidova i žica na granicama, jedan važan i važan dokument koji moramo podići na veću razinu, razinu nacionalnih i europskih institucija“, kazao je Toccane i naglasio kako će tema dostojanstva starijih osoba, ali i svih građana biti uvijek aktualna.

Mogući način bolje povezanosti i suradnje, Toccane vidi u bratimljenju sindikata svih zemalja sudionica. „Bratimljenje i suradnja su vrlo važni, ali je još važnije da se zajednički suočimo s rastućim problemima siromaštva i degradacije starijih osoba jer samo tako ćemo moći postići značajne rezultate“, rekao je. Kritičan je donekle bio i prema Europskom socijalnom stupu i radu FERPA-e jer, smatra Toccane, bez stvarne implementacije ideja ne može se doći do rješavanja problema. „Važno je da svaki sindikat radi mnogo na nacionalnoj razini, ali moramo zajedno raditi i na europskoj razini“, smatra.

Ezio Medeot, generalni tajnik SPI regije FVG, smatra kako rastući populizam u Europi i zemljama regije dodatno produbljuje podjele te ističe kako je nužno promišljati o promjenama ne samo za stariju populaciju, već i o mladima, radnicima koji su budući umirovljenici. „Današnji zakoni, pogotovo zakoni o radu, proizvode siromaštvo, kažnjavaju radnike i time skraćuju životni vijek. Moramo se boriti za bolju budućnost, biti akteri razvoja i garantirati budućnost svim ljudima. Mi nismo teret, mi smo resurs društva i tako se moramo postaviti“, rekao je Medeot i pozvao sudionike na bolju suradnju.

KOSOVO: Zemlja bez mirovinskog fonda i sustava

U ime delegacije Sindikata umirovljenika BSPK i predsjednika **Rize Shale**, govorio je stručni suradnik sindikata **Mazllum Bara-**

liu, naglasivši kako su problemi umirovljenika na Kosovu brojne te da je generalni problem loš mirovinski sustav, u sklopu kojeg se nisu uredila pitanja poput radničkih i obiteljskih mirovina, a ističe Baraliu, mirovine do sada niti jednom nisu usklađivane. Nije mogao prezentirati nikakve službene podatke, jer se službena statistika o mirovinama i ne vodi, a niti postoji mirovinski fond. Kosovo broji oko 120.000 umirovljenika, a prosječna mirovina iznosi mizernih 75 eura, dok je prosječna plaća samo 160 eura.

Reformu socijalnog i mirovinskog sustava treba hitno provesti, a s obzirom na nadolazeće izbore ima nade da će se nešto pokrenuti. „Pokušavamo se izboriti za poboljšanje položaja umirovljenika, za koji se možemo složiti da je stvarno loš, ali nam je potrebna pomoć, stoga je jača suradnja među susjednim zemljama nužna. Posebno pozdravljamo odluku da se iduća regionalna konferencija održi u Prištini, to nam doista mnogo znači“, zaključio je Baraliu.

MAĐARSKA: Mirovinu poklanja vlada?

„Udio mirovine u plaći je **62%**, što je zapravo i prosjek EU, ali važno je reći kako je do prije dvije, tri godine taj postotak bio čak i viši - 65. Iako je Vlada posebnim odlukama povećala minimalnu i prosječnu plaću, mirovine svake godine padaju“, kazao je **Ferenc Kató**, član Predsjedništva mađarskog SZEF-a. Prosječna mirovina u Mađarskoj iznosi 350 eura, trećinu austrijske mirovine, kazao je Kató, i s tim smo negdje po sredini EU po mirovinama, što je za mađarske umirovljenike poražavajuće. Također napominje kako zbog rada na crno velik broj osoba ima manje mirovine. „Nedavno je usvojena odluka Vlade da se kao granica siromaštva uzme 220 eura, a više od 100.000 ljudi ima primanja niža od toga. Vlada zapravo mirovinsko osiguranje računa kao svojevrstu državnu potporu što je krivo i u konačnici ispada da je mirovina nešto što vam vlada daje kao potporu, a ne da ste je vi zaradili svojim mukotrpnim radom“, zaključio je Kató.

MAKEDONIJA: Zemlja sretnih umirovljenika

Ivan Dimoski, aktivist Konfederacije slobodnih sindikata Makedonije, koja također još uvijek nema granski sindikat umirovljenika, u kratkim crtama predstavio je položaj umirovljenika u Makedoniji. Od svih zemalja regije, Makedonija se ističe s visokim udjelom mirovine u plaći od **62%**, kao i odnosu umirovljenika i radnika koji je čak 1 : 2.39, dok je primjerice u Hrvatskoj 1:1.20.

Dimoski je spomenuo kako čak četiri zakona i još toliko podzakonskih akata reguliraju mirovine, ali da u sklopu niti jednog ne postoji tzv. socijalna mirovina, već samo minimalna, invalidska i starosna mirovina. Zaključio je kako bi se na temelju tih podataka moglo reći da su umirovljenici u Makedoniji sretni ljudi.

SLOVENIJA: Baš nas briga ako nemate dovoljno

„Sve više raste broj siromašnih građana, bolesnih, umirovljenih, nema posla za mlade, a bez obzira na rast proizvodnje, mirovine ne rastu, već padaju. Iako je do prije par godina udio mirovine u plaći bio **60.2%**, on je pao na današnjih 59.5% i trend smanjenja se nastavlja“, rekla je **Franciška Četković**, predsjednica Sindikata upokojencev Slovenije. Prag siromaštva je postavljen na 617 eura, a čak 26.4% umirovljenika prima mirovinu do 500 eura, koja je nedavno uvedena kao minimalna mirovina.

Četković je naglasila kako se SUS već 15 godina bori za Zakon o dugotrajnoj skrbi koji unatoč nekoliko varijanti nacrta nije prošao niti jednu vladu. Smatra kako je njegovo usvajanje još važnije time

što je čak 14% starijih od 60 godina u riziku o siromaštva, a neusvajanjem zakona se poručuje – skrbite sami o sebi, nije nas briga ako ne možete. Drži kako treba doći do temeljite promjene socijalnog i mirovinskog sustava, ali ne po neoliberalnom modelu, već onom koji oslikava socijalnu Europu.

Milorad Tomić iz Konfederacije sindikatov 90 Slovenije na-dovezao se na Četković i iznio niz podataka o važnosti što veće uključenosti predstavnika umirovljenika u najavljenju mirovinsku reformu u Sloveniji. Kako ističe, stanovništvo u Sloveniji stari, ali kažnjavanje radnika sa što kasnijim odlaskom u mirovinu ne rješava problem radne aktivacije stanovništva.

SRBIJA: Po pravdu na Ustavni sud

Mihailo Radović, predsjednik Udruženje sindikata penzionera Srbije, kazao je kako prihod umirovljenika u Srbiji nisu dostatni za dostojanstven život ako se uzme u obzir da minimalna mirovina iznosi 75 eura, dok je prosječna penzija, koju prima oko 70.000 ljudi 193 eura, a troškovi života prema potrošačkoj košarici su čak 290 eura. Tome dodaje kako je udio mirovine u plaći **49.8%**, a realni odnos radnika i umirovljenika je 1:1.

„Možete zamisliti kako onda umirovljenici u Srbiji preživljavaju. Borimo se i na ustavnom sudu da očuvamo donekle dobar mirovinski sustav, a radit ćemo i na njegovom poboljšanju. Samo ću podsjetiti kako smo svi počeli s istim mirovinskim sustavom, a pogledajte gdje smo danas došli, koliko smo nisko pali“, kazao je Radović.

„Sprega tajkuna i političara dovela nas je do ovakve situacije da narod u Srbiji jedva preživljava, a tome svakako pogoduje i siva ekonomija koja u Srbiji uzima sve više maha. Odnos radnika i umirovljenika ne može održavati mirovinski sustav koji je već toliko uništen“, rekao je predsjednik Sindikata penzionera Nezavisnost **Miloš Grabundžija**. Upozorio je na velik broj zaposlenih preko agencija i ugovora na određeno, a smatra kako bi se upravo sindikati umirovljenika morali boriti protiv takvih oblika rada jer se time dodatno ugrožava mirovinski sustav.

ZAKLJUČNE RIJEČI: Za Europu bez razlika!

Ivan Pedretti, generalni tajnik SPI-CGIL izrazio je zadovoljstvo što su se na 7. Regionalnoj konferenciji sindikata umirovljenika okupili predstavnici sindikata deset zemalja te je naglasio kako su svi primijetili da, bez obzira na bogatstvo pojedinih zemalja, platežna moć stanovništva opada, a razlike među državama su sve veće. „Trećina građana u EU je siromašno, i to moramo riješiti kroz alate socijalne države; moramo na razini EU imati kvalitetno zdravstvo, a sa obzirom na demografske trendove tema starenja je jako važna na razini cijele Europe.

No, moramo se boriti solidarnošću i zajedništvom, ne populizmom. Borba za sva ta prava prelazi granice nacionalnih država i moramo se izboriti da razlike u EU nestanu. Mi, predstavnici 100 milijuna ljudi u EU moramo biti nositelji promjena“, kazao je Pedretti i još jednom pozvao na jačanje suradnje sindikata i izrazio nadu za izgradnju bolje, socijalne Europe.

Ana Kuzmanić

Sindikati umirovljenika protiv zidova i žilet-žica ZA PRAVEDNU I SOLIDARNU EUROPU

Predstavnici sindikata umirovljenika iz deset zemalja - **Austrije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Italije, Kosova, Mađarske, Makedonije, Slovenije i Srbije** - 07. lipnja 2017. godine, blizu graničnog prijelaza Obrežje, u mjestu Jesenice na Dolenjskem, potpisali su zajedničku deklaraciju protiv zidova i žica na granicama, za pravednu i solidarnu Europu. Svečanost je podržalo stotinjak sindikalnih aktivista pristiglih autobusima iz Italije, Hrvatske i Slovenije.

Na granici gdje se oduvijek susreću različiti narodi i kulture, predstavnici sindikata umirovljenika uputili su javni poziv svojim vladama i Europskoj uniji jer u njihovim zemljama, kao i cijeloj Europskoj uniji, prevladava solidarnost i moralna obveza da pomognu izbjeglicama na human i dostojanstven način, u sigurnosti i zakonitosti.

Predsjednica Sindikata upokojenceva Slovenije **Frančiška Četković** pozdravila je sve članove i članice sindikata Italije, Slovenije i Hrvatske koji su došli podržati akciju i istaknula kako je akcija na granici poruka da u Europi prevladavaju solidarnost i humanost među ljudima i zemljama.

Predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske **Jasna A. Petrović** izrazila je žaljenje što su kolege s Kosova ostale na granici zbog birokratskih problema. „Upravo je to jedan od razloga zašto se borimo protiv zidova i žica na granicama, za slobodan i siguran prolaz ljudi. Poručujem vam - granice ne štite ni od čega, one samo degradiraju onoga koji ih gradi i ponižavaju onoga koji ih ruši. I pitamo se onda što je alternativa? Alternativa su bolja društva s više

solidarnosti. Alternativa su uključiva i održiva društva blagostanja u našim vlastitim zemljama. I zato smo danas ovdje, da bismo rekli ne žičanim ogradama i granicama, ali da socijalno osjetljivim i humanim društvima bez ksenofobije, mržnje i ratova“, rekla je Petrović.

Generalni tajnik talijanskog sindikata umirovljenika SPI-CGIL **Ivan Pedretti** naglasio je kako slične inicijative protiv zidova i žica djeluju diljem Europe i da one upravo kreću od sindikata umirovljenika Francuske, Italije, ali i Tunisa.

„Sve one ratove koje smo proživjeli i osjetili na svojoj koži, ne želimo da i naša djeca prožive i osjete. Želimo solidarno i human društvo koje će se na tim temeljima razvijati jer samo na njima možemo graditi budućnost. Ljude koji bježe od ratnih strahota ne možemo spriječiti ni ogradama ni žicama, već im pomoći humanim pristupom“, poručio je Pedretti.

Predstavnici sindikata iz deset zemalja obratili su se okupljenima s porukama solidarnosti za otvorenu Europu koja će prihvatiti sve ljude bez obzira na njihovu boju kože, religijsku pripadnost ili zemlju odakle dolaze te su zatražili vlade da ratificiraju Međunarodnu konvenciju o zaštiti prava svih radnika iz redova migranata i članova njihovih obitelji, kao i srodne konvencije Međunarodne organizacije rada.

Werner Thum, predsjednik austrijskog sindikata umirovljenika, istaknuo je kako se mora pomoći svim ljudima u nevolji, ali istodobno i njihovim zemljama da se ponovno izgrade.

Ferenc Kató iz mađarskog sindikata SZEK rekao je da njegova zemlja propagira podjele, izgradnju žica i zidova, ali kako njegova sindikalna središnjica i njegov sindikat poručuju da ne žele takvo društvo, već slobodno društvo koje prihvaća različitosti i pomaže izbjeglicama.

„Na tragu slogana Europske unije *Jedinstvo u različitosti*, s njegovim dubokim značenjem ljudskoga poštovanja i građanskog suživota, integracije i povjerenja prema zajedničkom europskom domu i zajedničkoj sudbini, danas smo se ovdje okupili kako bi reafirmirali vrijednosti mira, slobode i socijalne pravde, što svjedočimo i svojim potpisima“, poručili su okupljeni umirovljenici i umirovljenice iz deset zemalja.

Četiri ministra u 20 mjeseci – nula od dijaloga

► **Konačno usvojen Program rada, no hoće li četvrti ministar u godinu i pol dana doista pokrenuti rad?**

Hajdemo po redu. Prvo, tko i što. Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe savjetodavno je i konzultativno tijelo u kojemu s jedne strane stola sjedi šestoro predstavnika umirovljeničkih udruga (Sindikat i Matrica umirovljenika, svaki po troje), a s druge strane stola predstavnici četiri ministarstava (Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo financija), te dva zavoda (HZMO i HZZO). Sve to koordinira Ministarstvo rada i mirovinskog sustava.

Dijalog forme radi

I tako je nakon izbora u studenome 2015. godine nestalo Nacionalno vijeće na čelu s bivšim ministrom Mirandom Mrsićem, a nova kanadsko-multinacionalna vlada je ignorirala bilo kakav dijalog. Ministrica rada i mirovinskog sustava Nada Šikić je pala s Marsa, a za razgovore s umirovljenicima zadužila je svoga pomoćnika Marinka Papugu, inače poznatog po skandalima u Hrvatskoj poštanskoj banci. Za mandata Oreškovića dijalog nije ni počeo, niti završio, već je stigla nova Plenkovićeva vlada i novi ministar rada i mirovinskog sustava Tomislav Čorić. Fin i pristojan mladi znanstvenik iz poznatog okruženja Ekonomskog instituta nije se snašao u ovom resoru, te je iz čiste ljubazno-

sti odsjedio 1. veljače 2017. godine na potpisivanju Sporazuma o osnivanju (novog) Nacionalnog vijeća s novim premijerom Andrejem Plenkovićem. Uljudno je izgovorio i par riječi 17. veljače na konstituirajućoj sjednici Nacionalnog vijeća, kad je za predsjednika izabran Ante Gavranović.

I onda dugo, dugo – ništa. Papuga šuti, ne javlja se, ministra Čorića sretimo nekim slučajem u TV studijima, a Vlada se, tek što se složila, preslaguje. Uz stalne pritiske predstavnika umirovljeničkih udruga, preko noći se saziva 1. sjednica Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe 12. svibnja i na njoj se usvaja Program rada Vijeća.

Hoćete li povećati mirovine?

Dobili smo tablicu i – ništa više. U području mirovinskog osiguranja, bit će rasprava o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju, Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama, Zakonu o stažu osiguranja s povećanim trajanjem, pa rasprava o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama te o Zakonu o obveznim mirovinskim fondovima.

Planira se i rasprava o Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, kao i o prijedlogu umirovljeničkih udruga za izvanredno progresivno povećanje

mirovina za umirovljenike do visine od 3.800 kuna (neoporezi-va osnovica), a na dnevni red će doći i rasprava o reformi drugog mirovinskog stupa.

U okviru pitanja socijalne politike i skrbi, trgom zahtjeva umirovljeničkih udruga, razmotrit će se institut doživotnog uzdržavanja, te mogućnosti ukidanja instituta dosmrtnog uzdr-

žavanja, kao i kriteriji za stjecanje tzv. nacionalne mirovine za one za one koji nisu ostvarili pravo na ikakvu mirovinu.

Predstavnici umirovljenika zatražili su i poduzimanje mjera za sprječavanje nasilja nad starijim osobama, pokretanje rasprave o dostupnosti prava na informacije za starije osobe i brojnim drugim pitanjima poput oslobađanje umirovljeničkih udruga plaćanja za ZAMP, iznalaženja mogućnosti financiranja programa u koje su uključene starije osobe, u kulturi i sportu – aktivno starenje te inicijative vezano za projekt Servis umirovljeničkih eksperata.

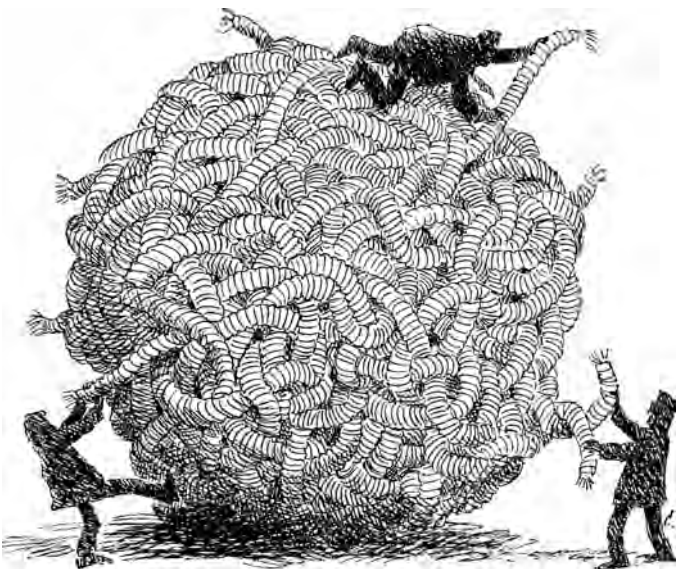
Puno zahtjeva – malo rješenja

Međutim, umirovljenicima i starijim osobama je osobito značajno javno zdravstvo, te su umirovljeničke udruge već pokrenule zahtjev da dodatna dva člana Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje budu predstavnici umirovljeničkih udruga, a i dalje insistiraju na ukidanju dodatnog zdravstvenog doprinosa za umirovljenike te povećanju cenzusa za dopunsko osiguranje (koji nije mijenjan od 2004. godine!).

Umirovljenici inzistiraju i na promjeni načina obračuna poreza iz drugog dohotka za umirovljenike, dopuštanju zasnivanja radnog odnosa bez ustege mirovine do pola radnog vremena svim kategorijama umirovljenika, promjenama u Ovršnom zakonu sa zaštitnim iznosom i jedinom nekretninom koji ne mogu biti ovršeni, te rješavanju problema korisnika propalog „Royal osiguranja“, ali iz proračuna, a ne radničkog fonda.

Traži se uvođenje instituta posebnog pravobranitelja za umirovljenike i starije osobe; izrada cjelovite nacionalne strategije za starije osobe; nacionalno obilježavanje Međunarodnog dana starijih osoba – 1. listopada; uključivanje predstavnika umirovljenika u Nacionalno vijeće za zaštitu potrošača te donošenje Deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i ljudi starije životne dobi od strane Hrvatskog sabora.

Jasna A. Petrović

Vratite pare (svim) umirovljenicima

Piše: Jasna A. Petrović

Kako su izračunali početnu AVM da bi zakinuli umirovljene nakon 1.1.1999. godine za 19 posto

„Naprosto ne razumijem zašto je moja kolegica, koja je otišla u mirovinu tri godine prije mene, dobila bitno višu mirovinu, a moja je mizerna i sve niža? Kako se to moglo dogoditi kad smo obje radile u školi i otišle u mirovinu u istoj dobi i s istom dužinom radnog staža“, pisala nam je Ana K. iz Zagreba. Naravno, trebalo je prvo rekonstruirati kad je koja otišla u mirovinu i na koji im je način izračunata. I, eto, što se potvrdilo!

Svima koji su se umirovili poslije 1.1.1999. godine mirovine su bitno niže nego onima koji su to učinili do 31.12.1998. Naša Ana K. je to otkrila na najgori mogući način – na vlastitoj koži i džepu.

Kako se to zapravo zbilo? Najvažnije promjene koje su se dogodile u prvom javnom mirovinskom stupu međugeneracijske solidarnosti, ušle su u primjenu od 1.1.1999. godine: podignute su dobne granice za starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu za pet godina, uz prijelazno razdoblje od 1999. do 2007. godine; uvedena je nova mirovinska formula za određivanje mirovine (najpovoljniji prosječni vrijednosni bodovi × mirovinski staž × polazni faktor = osobni bodovi × mirovinski faktor × aktualna vrijednost mirovine). Eto, tu se prvi puta spominje aktualna vrijednost mirovine (AVM), s kojom se u konačnici množe „osobni bodovi“. AVM je, dakle, faktor koji iskazuje vrijednost jednog osobnog boda. I do tada je sve lijepo i dobro samo što je prvotna vrijednost AVM-a izračunata u 56 posto stvarne vrijednosti, što je uzrokovalo kasniji rastući jaz između tzv. starih i novih umirovljenika.

Kako su umirovljenici financirali Domovinski rat

Jeli netko pogriješio, zabunio se, namjerno nas zakinuo? Zapravo ne, već su AVM računali na temelju tada dostupnih podataka i odredili joj početni iznos od 35,16 kuna, no u taj izračun nisu ušla naknadno priznata davanja tzv. starim umirovljenicima, pa je početna bila izračunata na bazi bitno umanjених mirovina.

Naime, od 1993.-1998. mirovine su usklađivane mimo zakona, prema Valentićevim uredbama, pa je zbog toga razina mirovina 31.12.1998. bila vrlo niska, a prema njoj je Vlada RH odredila prvu aktualnu vrijednost mirovine. Tako je nastao dug države prema starim umirovljenicima, a koji je prema odluci Ustavnog suda od 12. svibnja 1998., nadoknađen isplatom obeštećenja od 2006.-2013. godine u iznosu od oko 11,50 milijardi kuna. Dug je postupno vraćan i zadnja je rata isplaćena 2013. godine.

Nije li logično da je presudom Ustavnog suda odmah trebalo uključiti i zakinute iznose mirovina, a ne računati AVM samo na temelju isplaćenih mirovina? Logično je, no nitko to nije učinio, iako je osim obeštećenja prema Zakonu o prenošenju sredstava državnog proračuna fondovima mirovinskog i invalidskog osiguranja (NN br.102/1998) od 1.srpnja 1998. u isplati i dodatak „100 kn + 6%“. Tako je dodatak od 100 kuna postao dijelom mirovine 2004. godine, a povećanje od 6% dijelom mirovine 2004., dok je dodatak od 0.5% – 20% stupio na snagu 2001. godine, nakon nove presude Ustavnog suda. Konačno je 2005. usvojen Vladin prijedlog Zakona o umirovljeničkom fondu, a uskoro je Sanader pokrenuo isplatu duga. Taj dio epopeje je završio.

Zanimljivo je spomenuti da je Andrija Hebrang ova-ko prokomentirao konačno vraćanje „otetoga“: „U ime HDZ-a zahvaljujemo umirovljenicima što su u velikoj mjeri financirali Domovinski rat i na taj način pomogli isto kao branitelji na prvoj crti bojišnice“. K tome je s rezignacijom odbacio oporbene provizke da je bivša HDZ-ova Vlada 1990-ih opljačkala umirovljenike. „Vlada nije otela novac umirovljenicima jer je htjela nepravdu, već je trebala organizirati obranu protiv agresije tada 5. Armije u Europi“, zaključio je.

Glavnu ulogu u povratu duga umirovljenicima odradio je Sindikat umirovljenika i njegov tadašnji potpredsjednik Ivan Nahtigal. Stari umirovljenici su kompenzirani za to što su im mirovine smanjene, a usklađivanje ustegnuto, no to poravnanje nije uzeto u obzir za preračun vrijednosti AVM-a.

Ustavni sud protiv umirovljenika

I od tada je, na valovima pobjede starih penzića, krenulo kataklizmičko strmoglavljivanje visine mirovine tzv. novih umirovljenika u ponor siromaštva.

Tome je pridonijela i izmjena u okviru mirovinske reforme od 1.1.1999. godine da se obračunsko razdoblje za mirovinu postepeno, s po tri godine na godinu, povećalo s 10 najpovoljnijih godina na cijeli radni vijek, a k tome je i penalizacija za prijevremeno umirovljene povećana sa 6,65% na 20,4% - doživotno. Sve je to utjecalo na ubrzani pad mirovina novo umirovljenih, pa je 2007. Vlada iskazala svijest o njihovoj zakinutosti u odnosu na stare umirovljenike i usvojila, a HZMO i danas uredno vodi odvojene statistike o umirovljenicima prije i poslije 1.1.1999., te svakome omogućuje uvid u ogromne razlike.

I tako je temeljem Zakona o mirovinskom osiguranju i Zakona o dodatku na mirovinu uveden dodatak za one koji su puni iznos mirovinskog doprinosa od 20 posto uplaćivali isključivo u prvi mirovinski stup, i to za umirovljene 1999. - 4 posto dodatka, progresivno do 27 posto za umirovljene od 2007. godine na dalje. Time se donekle kompenziralo ne-

pravdu spram novih umirovljenika, osobito kad je dodatak 2012. postao integralni dio mirovine.

No, zašto su onda mirovine novih umirovljenika, onih umirovljenih od 1.1.1999., i dalje u jazu spram mirovina starijih umirovljenika i to za 19 posto? Zato jer je za toliko trebalo povećati vrijednost AVM, da bi došlo do njihova poravnanja.

Sindikat umirovljenika Hrvatske je stoga podnio zahtjev za ocjenu ustavnosti utvrđenja početne vrijednosti AVM od samo 56, a ne 100 posto pune vrijednosti. Na žalost, rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske br. UP-I-769/1998 i dr. od 29. rujna 2010. godine (NN br. 117/2010.), nije prihvaćen prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti članka 175. ZOMO s Ustavom, uz obrazloženjem da je „zakonodavac Vladi Republike Hrvatske odredio mjerilo kojeg se mora pridržavati pri određivanju prve AVM, a to je mjerilo dostignuta razina mirovina ostvarenih do 31. prosinca 1998.“. Ako takva ustavna odluka i jest točna, ona nije pravedna, istinita i moralna.

Stoga je potrebno i dalje inzistirati da se AVM poveća za razliku od 19 posto, jer ako je to faktor izračuna mirovine, a retroaktivno su povećane mirovine na temelju kojih je taj faktor izračunat, onda se retroaktivno treba povećati i vrijednost AVM, kako bi se za toliko analogno povećale i nove mirovine.

Piši pismo novom ministru svaka tri mjeseca

Umirovljenik Ivo B. već godinama piše pisma ministrima rada i mirovinskog sustava i zahtijeva ovo povećanje vrijednosti AVM, a sada će u kratkom roku od godine i pol morati pisati i novom ministru – prvo Mrsiću krajem 2015., pa Šikiću početkom 2016., pa onda Čoriću početkom 2017., a sada će nasloviti na Pavića. Uvijek piše isto: „Pa naravno, ministre, ako povećavate mirovine jednih, onda morate povećati i mirovine drugih, da ne bi došlo do razlika, do zaostajanja! A to se upravo dogodilo da su se povećavale stare, a da se ta povećanja nisu primijenila na adekvatno povećanje novih preko povećanja AVM!“.

Novi umirovljenici s pravom potražuju od vlasti da im preračunaju mirovine na bazi stvarne prve AVM. No, koliko god Ivo B. pisao, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava pravi se nagluho, a u Vladi niti ne shvaćaju o čemu je riječ. Ne čuju, ne vide, ne govore.

Pretposljednji ministar mu je odgovorio kako je „u zakonodavnom smislu nemoguće udovoljiti Vašem traženju budući da svaka izmjena zakona koja iziskuje dodatan rashod državnog proračuna, poput Vašeg prijedloga, mora imati dostatna sredstva u proračunu Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, a što u ovoj proračunskoj godini nije planirano.“ Ma čovjek je samo bio ljubazan. On, niti bivši i budući ministri ne misle vratiti novac novim umirovljenicima. No, pod pritiskom bankarske industrije misle itekako podići mirovine budućim umirovljenicima. I na taj način preskočiti sadašnje umirovljenike, čije su mirovine pale na 37 posto prosječne neto plaće. A padaju i dalje, dok se ne korigira AVM i uvede pravičan model usklađivanja mirovina koji će zaustaviti njihov realni pad.

Parafrazirajmo stoga Andriju Hebranga, rat je gotov! Vratite pare!

Drage žene, imat ćete sve niže mirovine

Europska sindikalna konfederacija upozorava da će žene imati sve niže mirovine zbog uvedenog drugog mirovinskog stupa

Znate li koliko je prosječna mirovina žena u zemljama Europske unije niža od prosječne muške mirovine? Čak 39 posto! Znači da ženski euro vrijedi samo 61 cent.

Taj je jaz u novim članicama EU bitno niži jer su post-socijalistička društva zadržala bivši sustav ravnopravnosti (Estonija – jaz 4%), za razliku od krajnje liberalnih ekonomija (Njemačka 45%, Luksemburg 43%).

Dakle, deset „postkomunističkih“ članica EU – izračunali smo – 2015. godine ima prosječni rodni jaz od 17,6 posto. Najniži mirovinski jaz je u Estoniji, Slovačkoj, Litvi i Češkoj, a najviši u Rumunjskoj, Poljskoj, Hrvatskoj i Sloveniji.

Hrvatska je, međutim, postala zemljom koja baš nema obzira spram ranjivih društvenih skupina, a osobito žena, pa je uz Poljsku, prema podacima EU SILC-a došla do 25% jaza. Kakav se trend očekuje?

No, rodni jaz u mirovinama će se još više širiti u zemljama koje su prihvatile privatni drugi stup mirovinske kapitalizirane štednje, jer takav stup nema elemenata solidarnosti i redistributivnosti, te ne kompenzira razdoblja materinstva i roditeljskog dopusta ili drugih oblika skrbi.

Europska konfederacija sindikata (ETUC) je 2013. provela istraživanje s 44 sindikata iz 29 zemalja, i oni pokazuju da najveći broj članica EU ima razvijene modele kojima se kompenzira razdoblja odsustva s posla zbog skrbi za djecu, invalidne osobe, starije itd., ali to je poglavito vezano uz javni mirovinski stup, dok privatni mirovinski stupovi tek u rijetkim zemljama (samo osam) ugrađuju takve kompenzacijske mehanizme.

Sindikati su do sada pokazivali, osobito u Hrvatskoj, vrlo malo interesa za mirovinski sustav, a osobito za kompenzaciju skrbi te drugi mirovinski stup. Neki europski sindikati su pokrenuli inicijative za unapređenje drugog stupa u svojim zemljama, a neki su ih i transformirali iz obveznih u dobrovoljne.

“Penzijski rodni jaz je čak dvostruko veći od skandalozno velikog jaza u plaćama”, rekla je Montserrat Mir, konfederalna tajnica ETUC-a. “Gdje god su mirovine privatizirane i strogo povezane s uplaćenim doprinosima, rodni jaz je daleko veći, nego u zemljama gdje je snažniji prvi mirovinski stup. To je zatvoreni krug, koji dovodi do pogoršanja položaja umirovljenih žena u zemljama gdje se forsira drugi mirovinski stup. Države i poslodavci bi trebali pridonositi u povećanju mirovina za razdoblje porodijskog ili roditeljskog dopusta.”

Zapadnoeuropske zemlje u kojima privatni modeli mirovinske štednje kompenziraju odsustva žena zbog skrbi su Belgija, Danska, Finska, Italija, Nizozemska, Švedska i Švicarska, a zemlje u kojima se sve isključivo vezuje na visinu uplaćenih doprinosa su, primjerice, Njemačka i Francuska. Češka, Slovenija pa i Bugarska su započele aktivnostima za unapređenje solidarnosti i redistributivnosti i u drugom stupu.

Hrvatska je daleko od toga. U njoj su na vlasti banke i njihovi mirovinski fondovi, a vlade su sklone pogodovanju njima, a ne radnicima. Tako se put u propadanje nastavlja. Samo zbog pogrešno odabranog smjera i šutnje sindikata.

OSOBE S INVALIDITETOM – Korak do ravnopravnosti

Vlada je u 20. travnja 2017. usvojila Nacionalnu strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine, koja usklađuje sve politike na području promicanja prava osoba s invaliditetom s dostignutim standardima na globalnoj razini i trendovima kojima je cilj da osobama s invaliditetom sva područja života i djelovanja budu otvorena i pristupačna.

Strategiju je izradilo Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, a ministrica Nada Murganić istaknula je kako je time osiguran nastavak u kreiranju multisektorske politike promicanja prava i izjednačavanja mogućnosti sa ciljem osiguranja većeg stupnja kvalitete života za osobe s invaliditetom.

Nacionalna strategija obuhvaća 16

strateških područja, a kroz 78 mjera razrađeno je 199 aktivnosti čiji su nositelji tijela državne uprave, lokalna samouprava, znanstvene institucije i organizacije civilnoga društva. "Za razliku od prethodne, ova strategija sadrži mjerljivije pokazatelje temeljem kojih će se dobiti realniji prikaz provedbe zadanih mjera", kaže Murganić i napominje da je za provedbu mjera i aktivnosti za ovu godinu osigurano 323,4 milijuna kuna, za iduću godinu 347,2 milijuna kuna, a za 2019. godinu 335,1 milijun kuna.

U Hrvatskoj su u veljači 2016. godine, prema podacima Hrvatskog registra za osobe s invaliditetom, zabilježeni podaci za 511.194 osobe s invaliditetom, što je 11,9 posto stanovništva, od čega je 39,8% žena.

„Ministarstvo je nadležno za najveći broj mjera i aktivnosti kojima se jača ulo-

ga obitelji, kako bi osobe s invaliditetom u okviru svojih obitelji ostvarile sve što im je potrebno", kazala je Murganić i istaknula kako ostaje dosadašnja razina prava za osobe s invaliditetom poput statusa njegovatelja, statusa roditelja njegovatelja, materijalne pomoći kroz invalidnine, doplatka za pomoć i njegu, smještaja u ustanove, a osnažuje se organizirano stanovanje kako bi se što više osoba s invaliditetom uključilo u zajednicu.

„Želimo ojačati smještaj osoba s invaliditetom u stambenim zajednicama, da i oni budu dio susjedstva, prostora u kojem živimo, da nisu dislocirani u velikim ustanovama, objašnjava ministrica. Važno je jačati svijest o potrebi osoba s invaliditetom kao punopravnih i jednakopravnih članova našeg društva", naglašava Murganić, pa će se zato nastaviti s jačanjem usluge asistenata.

@ vijesti

Prioritet ministarstva – zapošljavanje gerontodomaćica!

Ministrica za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku Nada Murganić, prilikom posjete Ivancu 16. svibnja 2017. rekla je kako će Ministarstvo pojačati mrežu usluga skrbi za starije stanovništvo u njihovim domovima preko gerontodomaćica i ostalih oblika pomaganja, poput dostave obroka, što je nužno da se u prigradskim i selskim sredinama zadrži stanovništvo.

„Ovo Ministarstvo se opredijelilo, uz ostale svoje sadržaje, širiti pomoć u kući putem gerontodomaćica s eventualnom dostavom obroka u kuće ili nekim drugim oblicima pomaganja. To bi pomoglo starijim ljudima da ostanu živjeti u svojim domovima, jer bi im pomoć bila dostupna pružanjem usluga u kući, kazala je ministrica.

To bi ujedno bila prilika za zapošljavanje uglavnom ženskih osoba kao ge-

rontodomaćica, koje su teže zapošljive i imaju nisku ili srednju razinu naobrazbe", kazala je Murganić.

Drži da bi to vratilo život u prigradskim i seoskim sredinama u Hrvatskoj. Murganić je podsjetila da je u hrvatskom stanovništvu veliki broj starijih osoba, koje većinom ostaju u svojim kućama. Kada su prisiljeni negdje se smjestiti, onda su to domovi za starije većim ili manjim gradovima odnosno sredinama, koje za njih nisu prirodne i nisu im toliko prirasle srcu, dodala je.

ZAGREB: Novo izdanje Vodiča za starije osobe

U Domu za starije osobe Park u lipnju 2017. predstavljeno je peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje „Vodiča za starije građane grada Zagreba“. Svrha je vodiča učiniti informacije što dostupnijima i razumljivijima osobama starije životne dobi, kako bi znali svoja prava te koristili sve mogućnosti koje se pružaju u gradu.

Višnja Fortuna, pročelnica Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, pojasnila je kako vodič nije namijenjen samo starijim sugrađanima jer sadrži važne informacije i za njihove obitelji i prijatelje. „Priručnik sadrži osnovne informacije vezane za područje socijalne skrbi, zdravstva i mirovinskog sustava, ali i poneke korisne savjete“, kazala je Fortuna.

Vodič se može dobiti u svakom domu umirovljenika, gerontološkom centru, a besplatni su za sve građane.

Predstavljanju „Vodiča za starije osobe Grada Zagreba“ prisustvovao je i gradonačelnik Milan Bandić koji se svim starijim osobama zaželio dobro zdravlje i ugodan boravak u osuvremenjenom domu za starije na zagrebačkoj Lašćini.

OSOBNIA INVALIDNINA

Osobna invalidnina namijenjena je osobama s teškim invaliditetom ili drugim teškim trajnim promjenama u zdravstvenom stanju u svrhu zadovoljavanja njihovih životnih potreba za uključivanje u svakodnevni život zajednice. Pravo na osobnu invalidninu priznaje se s danom podnošenja zahtjeva ili pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

Visina osobne invalidnine iznosi 250% osnovice iz čl.27.st.2 Zakona o socijalnoj skrbi što trenutno iznosi 1.250 kn mjesečno za osobu koja nema vlastitog prihoda. Ako osoba ostvaruje prihod, osobna invalidnina se isplaćuje umanjena za ostvareni prihod.

U prihod se ne uračunava:

- zajamčena minimalna naknada,
- naknada za troškove stanovanja
- mirovina do iznosa najniže, odnosno minimalne mirovine za 40 godina mirovinskog staža
- ortopedski dodatak
- sredstva za uzdržavanje koje ostvaruje dijete na temelju propisa o obiteljskim odnosima
- doplatak za djecu.

Pravo na osobnu invalidninu ne može se priznati:

- osobi koja osobnu invalidninu ostvaruje po drugoj osnovi
- osobi koja ima u vlasništvu drugi stan ili kuću, osim stana ili kuće koju koristi za stanovanje, a koji može otuđiti ili iznajmiti i time osigurati sredstva za uključivanje u zajednicu
- osobi koja ima u vlasništvu poslovni prostor koji ne koristi za obavljanje registrirane djelatnosti
- djetetu do godinu dana života
- djetetu ili odrasloj osobi kojoj je priznata usluga smještaja ili organiziranog stanovanja sukladno odredbama Zakona o socijalnoj skrbi ili drugim propisima
- osobi kojoj je priznato pravo na doplatak za pomoć i njegu sukladno odredbama navedenog Zakona ili na temelju drugih propisa.

Zahtjev za priznavanje prava na osobnu invalidninu podnosi se u centru za socijalnu skrb prema prebivalištu podnosioca zahtjeva.

KAKO DO PRAVA – PITAJTE NAS!

Koja prava ima moj nepokretni otac?

Pitanje: Imam oca koji je nepokretan, potpuno ovisan o mojoj pomoći, potrebna mu je skrb 24 sata. Ima mirovinu oko 3.000 kuna. Koja su njegova prava s obzirom na oštećenje zdravlja i potpunu ovisnost o pomoći i njezi druge osobe? (L.P., Gospić)

Odgovor: Osoba koja zbog oštećenja zdravlja ne može samostalno izvoditi aktivnosti primjerene životnoj dobi u smislu nesposobnosti samostalnog kretanja ni uz pomoć ortopedskog pomagala, štake, hodalice i kolica, koja se ne može samostalno oblačiti i svlačiti te održavati osobnu higijenu, može ostvariti pravo na doplatak za pomoć i njegu u punom iznosu od 100% osnovice što iznosi 500 kn mjesečno pod uvjetom da to pravo ne ostvaruje po drugoj osnovi i da nije zaključila ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju. U konkretnom slučaju da osoba nema vlastiti prihod može ostvariti pravo na osobnu invalidninu u iznosu od 250% osnovice što iznosi 1.250 kn mjesečno ako to pravo ne ostvaruje po drugoj osnovi. U prihod ne ulazi pomoć za uzdržavanje, mirovina do iznosa najniže mirovine ostvarene za 40 godina mirovinskog staža, ortopedski dodatak i alimentacija od obveznika uzdržavanja. Da bi vaš otac ostvario jedno od navedenih prava mora podnijeti zahtjev nadležnom centru za socijalnu skrb prema mjestu prebivališta.

Pozivamo čitatelje da nam pišu ako imaju pitanja vezano za socijalna prava i usluge, kako ih ostvariti ili kome se obratiti te ćemo im odgovoriti uz pomoć naših stručnjaka iz savjetovašta.

Kako do dostojanstva - vodič za socijalna prava za starije osobe financiran je od strane Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, a za sadržaj je odgovoran isključivo Sindikat umirovljenika Hrvatske.

Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

Iz sadržaja:

- Ugovorna razdoblja produljena do kraja 2017. godine
- Nova Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja
- Novi lijekovi na listama lijekova HZZO-a

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U LIPNJU 2017.

NOVOSTI U OBVEZNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Ugovorna razdoblja produljena do kraja 2017. godine

Upravno vijeće HZZO-a na sjednici održanoj 2. lipnja 2017. godine donijelo Odluku o produženju ugovornog razdoblja od 30. lipnja do kraja 2017. godine za sve zdravstvene ustanove i privatne zdravstvene radnike te isporučitelje ortopedskih i drugih pomagala koji imaju sklopljene ugovore o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja ili o isporuci ortopedskih i drugih pomagala.

Nova Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja

Nakon provedenog savjetovanja sa zainteresiranom javnošću te usvojenih sugestija i primjedbi struke i građana, kao i pribavljenih mišljenja nadležnih komora, donesena je nova Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja.

Na temelju pristiglih prijedloga na internetsko savjetovanje sa zainteresira-

nom javnošću, izmijenjene su odredbe vezano uz skrb djece od 0-7 godine.

O djeci ove dobi skrbi kao i do sada specijalist pedijatar, a doktori opće/obiteljske medicine mogu o njima skrbiti u slučaju ako se nalaze na području na kojem ne postoji mogućnost izbora specijalista pedijatra.

Izvršene su korekcije i dopune dijagnostičko-terapijskih postupaka (DTP) na razini primarne i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite, te dijagnostičko-terapijskih skupina (DTS), kao i pojašnjenje načina evidentiranja i plaćanja istih.

Također je utvrđena obveza provođenja posebnih dežurstava na razini primarne zdravstvene zaštite u svim županijama Republike Hrvatske radi osiguranja dostupnosti zdravstvene zaštite za akutna stanja, kao i rasterećenje objedinjenih hitnih bolničkih prijema.

Novi lijekovi na listama lijekova HZZO-a

Uvršteni su novi lijekovi na osnovnu i dopunsku listu lijekova.

Na osnovnu listu lijekova uvršteno je 5 novih lijekova: bizmut oksid za drugu liniju liječenja *Helicobacter pylori* infekcije, kolistimetat-natrij za liječenje kro-

nične plućne infekcije kod bolesnika s cističnom fibrozom, iksekizumab za liječenje psorijaze, klometiazol za liječenje akutnog sindroma ustezanja od alkohola i mepolizumab za liječenje astme.

Na liste lijekova uvrštene su dodatno generičke i kliničke paralele, novi oblici i nova pakiranja već postojećih lijekova na listi (na osnovnu listu lijekova 25 lijekova u 43 pakiranja, a na dopunsku listu lijekova 5 lijekova u 10 pakiranja).

Za lijekove erlotinib, gefitinib i afatinib koji se nalaze na listi proširena je indikacija i na prvu liniju liječenja karcinoma pluća nemalighnih stanica.

Stavljanjem novih lijekova na listu lijekova i proširenjem indikacija za postojeće lijekove na listi, a bez dodatnih troškova za HZZO proširuje se spektar lijekova koji osiguranici mogu za svoje liječenje dobiti na teret obveznog zdravstvenog osiguranja.

Natječaj za popunu Mreže javne zdravstvene službe

Donesena je odluka o raspisivanju natječaja za potrebe popune Mreže javne zdravstvene službe.

Natječaj se provodi na područjima na kojima je Mreža javne zdravstvene službe nepopunjena.

Provođenjem natječaja osigurava se dostupnost i kontinuiranost zdravstvene zaštite osiguranim osobama HZZO-a.

U turističkoj sezoni na državnim cestama 20 dodatnih timova hitne pomoći

HZZO i ove godine osigurava sredstva za provođenje hitne medicinske pomoći ozlijeđenih i oboljelih osoba na državnim cestama tijekom turističke sezone.

Hitna medicinska pomoć organizirana je na 20 punktova i provodit će se

od 14. lipnja do 4. rujna 24 sata na dan, a nakon toga do 24. rujna samo vikendom.

Lakše do specijalista medicine rada

Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu i postupku izbora doktora specijaliste medicine rada, za radnike zaposlene kod poslodavaca koji imaju prijavljeno gradilište ili radilište izvan mjesta svog sjedišta, poslodavci će moći izabrati doktora specijalista medicine rada prema mjestu prijavljenog gradilišta, odnosno prema mjestu radilišta.

Time je omogućena bolja dostupnost uslugama medicine rada.

Međunarodni dan svjesnosti o bolestima štitnjače

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje podržao je inicijativu Hrvatske udruge za bolesti štitnjače, te se u subotu 20. svibnja 2017. godine pridružio obilježavanju Međunarodnog dana svjesnosti o bolestima štitnjače.

Ovogodišnja kampanja pod nazivom „Niste krivi Vi. Kriva je vaša štitnjača.” usmjerena je pomoći oboljelima, njihovim obiteljima kao i preventivne informativno-edukativne aktivnosti koje za cilj imaju podizanje svijesti i poticanje na prvi pregled.

Nacionalni dan darivanja i presađivanja organa i tkiva i deseta godišnjica članstva u Eurotransplantu

Nacionalni dan darivanja i presađivanja organa i tkiva i deseta godišnjica članstva u Eurotransplantu obilježen je 26. svibnja 2017. godine.

26. svibnja 2007. godine Hrvatska je postala punopravna članica Eurotransplanta, međunarodne organizacije za

Iz sadržaja:

- Natječaj za popunu Mreže javne zdravstvene službe
- Na državnim cestama 20 dodatnih timova hitne pomoći
- Međunarodni dan svjesnosti o bolestima štitnjače
- Nacionalni dan darivanja i presađivanja organa i tkiva i deseta godišnjica članstva u Eurotransplantu

U 2016.
godini
realizirano
je 150
darivatelja
organa, što je
35 darivatelja
na milijun
stanovnika

dodjelu i razmjenu organa, a danas uživa status njene najuspješnije članice s najvećom stopom darovanih i presađenih organa

Nacionalni dan darivanja i presađivanja organa i tkiva i deseta godišnjica članstva u Eurotransplantu svečano su obilježeni 26. svibnja prikladnim stručnim programom te programom za mlade. Simpozij na kojem su sudjelovali prof. dr. Bruno Meiser, predsjednik Upravnog vijeća Eurotransplanta te vodeći stručnjaci na području transplantacijske medicine, kao i predstavnici udruga pacijenata te drugi uvaženi gosti, održan je u Preporodnoj dvorani Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Simpozij je donio kratki osvrt na proteklih 10 godina suradnje, kao i pogled na buduće izazove u području transplantacijske medicine.

Ministar zdravstva Milan Kujundžić pozdravio je skup i zaželio svim transplantiranim pacijentima dug i zdrav život. U 2016. godini "novi život na dar" presađivanjem organa dobio je 191 primatelj bubrega, 121 primatelj jetre, 35 primatelja srca te 7 primatelja gušterače. Realizirano je 150 darivatelja organa, što je 35 darivatelja na milijun stanovnika.

Ukupno su presađena 354 organa, odnosno 80 transplantacija na milijun

stanovnika. Na aktivnoj listi čekanja, krajem 2016. godine, bila su 283 pacijenta, od čega 187 pacijenata koji čekaju na bubrege, 64 jetru, 34 srce i 14 ih čeka na gušteraču.

Središnje događanje za javnost „Umijeće darivanja“ s ciljem senzibiliziranja javnosti te razvijanja kulture darivanja, odvijalo se na Trgu bana Josipa Jelačića od 13:30 do 17 sati. Promotivne aktivnosti usmjerene na podizanje svijesti javnosti o važnosti osobne odluke o darivanju organa uključivale su izložbu crteža učenika Osnovne škole Miroslava Krleže i skulptura i fotografija učenika srednjih umjetničkih škola (Škola primijenjene umjetnosti i dizajna, Grafička škola) na temu darivanja. „Umijeću darivanja“ pridružili su se i učitelji iz navedenih škola te učitelji OŠ Miroslava Krleže iz Zagreba i OŠ Miroslava Krleže iz Pečuha (predstavnici hrvatske manjine iz Mađarske).

Studenti Medicinskog fakulteta svojim su tijelima oblikovali Kucajuće srce kojem su se pridružile i učenice Škole za medicinske sestre „Vinogradska“ te na taj način poslali svoju poruku o važnosti darivanja organa.

Učenicima, studentima i svim okupljenim građanima pridružili su se i ministar zdravstva Milan Kujundžić te bivši ministar znanosti i obrazovanja Pavo Barišić.

Hrvatski zavod za zdravstvo osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: v.d. ravnatelja mr. sc. Fedor Dorčić, dr. med. spec.
Urednica priloga: Jasenka Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obaveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

Zagreb, lipanj 2017., godina X., br. 6

**HZMO i HP provode pilot-projekt
u pet županija**

Do 9. studenoga 2017., sve zahtjeve za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja i prava na doplatak za djecu, osim u područnim službama i uredima HZMO-a, građani mogu predati i u 307 poštanskih ureda Hrvatske pošte.

Pilot-projekt provodi se u pet županija Republike Hrvatske: Ličko-senjskoj, Zadarskoj, Šibensko-kninskoj, Splitsko-dalmatinskoj i Dubrovačko-neretvanskoj. U ovim županijama posluje 307 poštanskih ureda od ukupno 1016 koliko ih Hrvatska pošta ima u svojoj mreži.

Ovim projektom korisnicima i građanima omogućeno je da na području navedenih županija (osim u područnim službama/uredima i ispostavama HZMO-a), zahtjeve i dokumentaciju potrebnu za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja i prava na doplatak za djecu i ostale usluge Zavoda, predaju i u njima najbližim poštanskim uredima.

Podsjećamo – važno je znati

- Pri obračunu prireza na porez od mirovinskih primanja, **Zavod koristi podatak o općini prebivališta korisnika s porezne kartice** - obrazac PK, dobiven od Porezne uprave ili iz OIB sustava, umjesto podatka iz svojih evidencija, pa se podaci o općini prebivališta korisnika mogu razlikovati.
- Ako korisnik ima prebivalište na području općine koja nije evidentirana na poreznoj kartici – obrazac PK, **treba se obratiti Poreznoj upravi koja će izmijeniti podatak o općini i o tome obavijestiti Zavod.**

- Korisnik koji uz mirovinu ostvaruje dohodak od nesamostalnog rada kod drugog ili više poslodavaca (isplatitelja), *u Poreznoj upravi može zatražiti odabir kod kojeg poslodavca želi koristiti osobni odbitak ili raspodjelu osobnog odbitka na više poslodavaca.*

O izabranom poslodavcu ili postotku raspodjele osobnog odbitka Porezna uprava obavijestit će Zavod razmjenom podataka.

- Od 1. siječnja 2014., nakon izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju, isplata mirovina i drugih primanja moguća je isključivo preko poslovnih banaka, a samo su korisnici koji su do tada koristili isplatu preko pošte na kućne adrese zadržali ovaj način isplate.

Korisnici koji su mirovinu ostvarili nakon 1. siječnja 2014., a žele isplatu na adresu, u Hrvatskoj poštanskoj banci d.d. trebaju otvoriti račun i o tome obavijestiti HZMO te u najbližem poštanskom uredu ili pozivom na broj 072 303 304 (Kontakt centar Hrvatske pošte d.d.) zatražiti uslugu "Bankomat na domu". Nakon toga se, prema dogovoru, korisniku isplaćuje gotovina na njegovu adresu.

Za troškove ove isplate Hrvatska pošta d.d. naplaćuje određenu naknadu (10 kn i 1% od iznosa koji se isplaćuje).

- Na internetskim stranicama Zavoda objavljen je novi broj Statističkih informacija, broj 1/2017. (travanj 2017.). Tiskovine Zavoda dostupne su u digitalnom obliku na internetskoj stranici, u potkategoriji „Publikacije“.
- Nezaposleni roditelji koji nisu

osigurani po drugoj osnovi, a obavljaju roditeljsku dužnost u prvoj godini života djeteta, imaju pravo na uplatu mirovinskog staža iz državnog proračuna tijekom te godine.

Pravo na obvezno mirovinsko osiguranje u prvoj godini života djeteta ima većina nezaposlenih roditelja koji nisu osigurani kao radnici, obrtnici, poljoprivrednici, samostalna djelatnost ili možda koriste produženo osiguranje i to pod uvjetom da je dijete hrvatski državljanin te da zajedno s djetetom imaju prebivalište u Hrvatskoj.

Prijavu na mirovinsko osiguranje po toj osnovi roditelji moraju sami predati u područnoj službi/uredu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

- Pravo na privremenu invalidsku mirovinu može steći osiguranik - invalid rada koji je nakon profesionalne rehabilitacije pet godina (do 58. godine života) bio prijavljen u Zavodu za zapošljavanje i nije se uspio zaposliti na poslovima za koje je osposobljen (povremeni rad u trajanju od šest mjeseci ne smatra se prekidom nezaposlenosti).

Visina privremene invalidske mirovine određuje se kao i naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije, ovisno o uzroku smanjene radne sposobnosti.

- Korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, nakon ispunjenih uvjeta za starosnu mirovinu, invalidska mirovina prevodi se po službenoj dužnosti, u istoj svoti, na starosnu mirovinu.

KORISNICI MIROVINA - u svibnju 2017.

VRSTE MIROVINA	UKUPAN BROJ KORISNIKA	PROSJEČNE SVOTE MIROVINA
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	499 698	2.494,88 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	16 682	3.389,68 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	85 407	2.180,47 kn
Prijevremena starosna mirovina	182 298	2.355,93 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	183	2.565,25 kn
Invalidska mirovina	128 317	1.853,74 kn
Obiteljska mirovina	226 809	1.889,64 kn
UKUPNO - ZOMO	1 139 394	2.269,51 kn
Prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba - DVO, PS i OSO		
Ukupno	14 545	3.540,27 kn
Prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - ZOPHBDR		
Ukupno	71 746	5.144,30 kn
Prema Ugovoru između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO		
Ukupno	6 781	2.842,68 kn
SVEUKUPNO	1 232 466	2.455,01 kn

PROSJEČNA MIROVINA (ZOMO) bez međunarodnih ugovora - isplata u svibnju 2017. -	Iznos u kunama	Njen udio u plaći za ožujak 2017. (6.022 kn)
Prosječna mirovina za travanj 2017.	2.527,55 kn	41,97%
Prosječna ukupna starosna mirovina za travanj 2017.	2.777,98 kn	46,13%
Prosječna starosna mirovina za travanj 2017. s 40 i više godina m. staža	4.213,29 kn	69,96%

Korisnici mirovina - muškarci (45,78%)	564 237
Korisnici mirovina - žene (54,22%)	668 229
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1 : 1,20
Udio ukupnog broja korisnika mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	15,01%
Udio broja korisnika starosnih mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	19,79%
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	71 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja	3.100.000.000 kn

Uređuje i grafički priprema:
Odjel za odnose s javnošću HZMO
A. Mihanovića 3, 10 000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

Nema socijalne osjetljivosti za stare

Još jedno javno savjetovanje o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama je prošlo, MUP je opet dao odbijenice SUH-ovim i MUH-ovim komentarijima bez ikakvih suvislih objašnjenja. Hrvatska sve dalje od europske prakse!

Iako je javno savjetovanje o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama završeno još krajem travnja, izvještaj predlagatelja zakona Ministarstva unutarnjih poslova objavljen je 24. svibnja 2017. godine. Sindikat i Matica umirovljenika su, kao i na prethodno javno savjetovanje, uputili svoje komentare kojima se traži da se odustane od izmjena članka 222. stavka 2. Zakona koji u posljednjoj verziji propisuje obavezni liječnički pregled pri produženju vozačke dozvole za starije od 65 godina.

Podsjećamo kako je SUH već u prosincu 2016. godine upozorio kako će se predloženim izmjenama dodatno opteretiti već osiromašen sloj građana, točnije starije osobe, a u konačnici i dovesti do njihove socijalne isključenosti jer je riječ i o dijelu ljudi koji žive u udaljenim, ruralnim područjima gdje ne postoji razvijena mreža javnog prijevoza. Također smo upozorili da nema sigurnosne potrebe mijenjati postojeći zakon, osim ako se time ne želi pogodovati zdravstvenim lobijima.

Izabrani liječnik DA, medicina rada NE

Nova izmjena zakona propisuje kako je vozač s napunjenih 70 godina (prije je bilo čak 65!) obavezan podvrgnuti se obaveznom liječničkom pregledu ako želi produžiti vozačku dozvolu i to pri medicini rada, što predstavlja svojevrsni pomak jer je dobna granica pomaknuta za pet godina. Unatoč tome što su SUH i MUH upozorili kako se pri izradi izmjena i dopuna Zakona grubo prekršio članak 6. sporazuma o Nacionalnom vijeću za umirovljenike i starije osobe koji propisuje kako će predstavnici Vlade informirati Vijeće o namjeri donošenja propisa te pripremi prijedloga svih propisa, to se nije dogodilo jer rad Nacionalnog vijeća od njegovog konstituiranja u veljači zapravo nikada nije ni počeo. Održane su dvije sjednice od kojih je samo jedna bila radna i na kojoj se usvojio plan rada.

Odgovor MUP-a na upućeni ko-

mentar SUH-a i MUH-a ponovno nije iznenadio. Na iscrpan komentar u kojem se po deseti put detaljno argumentiraju stavovi SUH-a i MUH-a, MUP paušalno odgovara: „Rješenje po kojem se zahtijeva obavljanje liječničkog pregleda vozača, prilikom produženja vozačke dozvole nakon navršene 70. godine života podržalo je Ministarstvo zdravstva te ovaj prijedlog, u ovom trenutku, nije moguće prihvatiti“.

Rješenje na koje se referira MUP se odnosi na prijedlog umirovljeničkih udruga da pregled u svakom slučaju bude besplatan i da se obavlja kod liječnika obiteljske medicine koji poznaje pacijenta i njegove dijagnoze, a ne pri medicini rada gdje se pregledi obavljaju površno i zapravo su u svrhu profita.

Vozačka dozvola nije obveza, ali je nužna potreba

Odbijenicu MUP-a dobio je i Ured pučke pravobraniteljice koji je u komentaru na isti članak Zakona, kao i SUH napisao: „S obzirom na rašireno siromaštvo starijih osoba u Republici Hrvatskoj, mišljenja smo kako bi Prijedlogom zakona valjalo urediti i pitanje troškova zdravstvenih pregleda kojima će se vozači nakon 70. godine života morati podvrgavati ne bi li produljili svoju vozačku dozvolu. To bi pitanje stoga trebalo urediti na socijalno osjetljiv način“.

MUP odgovara kako „obavljanje zdravstvenog pregleda vozača nije nešto što su osobe starije od 70 godina dužne učiniti, već je to obaveza samo onih osoba koje žele i dalje imati vozačku dozvolu, a pitanje troškova liječničkog pregleda nije materija kojom se bavi Zakon o sigurnosti prometa na cestama“.

MUP, što ćemo sa siromašnima?

Kakva ironija! Doista, ne moraju sve osobe imati vozačku dozvolu,

ali pitamo MUP što je npr. s poljoprivrednicima koji se moraju odvesti do svog zemljišta kojeg obrađuju ili što je sa starijom osobom koja ima malu mirovinu i mora se odvesti u grad na posao koji odrađuje za dodatnih 1.000 kuna, a sve s ciljem preživljavanja? Što je sa starijom ženom koja mora nepokretnog sina voziti na preglede u najbližu bolnicu, udaljenu 70 kilometara? Svim tim ljudima 500 kuna predstavlja trećinu, četvrtinu mjesečnog iznosa od kojeg moraju pokriti troškove najma, režija, hrane (ako ostane za nju) i do sada nismo čuli niti jedan valjani argument protiv besplatnog liječničkog pregleda pri produženju vozačke dozvole za starije od 70 godina, osim profita medicine rada.

Mreže i hobotnice korupcije

S obzirom na to da se prijedlog Zakona o sigurnosti prometa na cestama ni ne nalazi među 130 točaka dnevnog reda Hrvatskog sabora, a i s obzirom na to kako Hrvatska već duže vrijeme ima krnju, nestabilnu Vladu, postavlja se pitanje hoće li i kada će se izmjene zakona naći u slobodnoj proceduri.

Još jednom poručujemo, ne pristajemo da se svaka zakonska promjena bez suvislih argumenata lomi na leđima najugroženijih građana, ne pristajemo na nove namete. Starije osobe nisu bespomoćne i još uvijek znaju što su njihova prava i za njih će se boriti, pogotovo što je u zemlji s puno koruptivnih mreža i hobotnica, besmisleno čak ozakoniti jednu: da lobi medicine rada, uz potporu Ministarstva zdravstva, ucjenjuje i osiromašuje starije građane bez ikakvog stručnog argumenta. Jer, ponovimo, europska je praksa da zdravstvenu svjedodžbu besplatno izdaju oni koji jedini poznaju zdravstveno stanje pacijenata, a to su njihovi izabrani liječnici. A upravo to propisuje postojeći zakon, koji ne treba mijenjati.

Ana Kuzmanić

Odličja i čobanac za sportaše

Jedanaesti Sportsko-rekreativni susreti Sindikata umirovljenika Hrvatske Osječko-baranjske županije održali su se 11. lipnja 2017. godine u kampu Borovik na istoimenom jezeru pored Đakova, a sudjelovalo je preko 140 umirovljenika – sportaša. Agilni sportaši natjecali su se u šahu, pikadu i belotu, a lijepo vrijeme i prekrasno jezero omogućili su pravu sportsku borbu u svakom trenutku.

Po starom slavonskom običaju domaćini, članice i članovi SUH-a Podružnice Đakovo, dočekali su sudionike s pićem dobrodošlice i „langošicama“ u dobroj atmosferi. Predsjednik podružnice Đakovo Željko Kovač, koji je ove godine bio organizator 11. Sportsko-rekreativnih susreta, upoznao sportaše s povijesti jezera Borovik i đakovačkog kraja. Kako su sportsko-rekreativni susreti jedini događaj na kojem se okupe članovi i članice svih udruga i podružnica SUH-a Osječko-baranjske županije, pozvani su predstavnici gradova i županija, ali formalno se nitko nije mogao i odazvati jer „stari“ predstavnici vlasti više nisu na funkcijama, a „novi“ nisu još uvijek preuzeli dužnosti.

Kako bi umirovljenicima-rekreativcima ovaj susret ostao u što ljepšem sjećanju za uspomenu su dobili zahvalnicu za sudjelovanje na 11. Susretima. Za zahvalnice nisu ostali zakinuti ni oni koji su pomogli u organizaciji susreta – grad Đakovo, točnije gradonačelnik Zoran Vinković, Vodovod d.o.o. Đakovo, predsjednik gradskog vijeća Đakova Goran Soldo, Univerzal Đakovo, MUH Đakovo, HSU Đakovo, radio Đakovo, Novi radio Đakovo te Mile Šola s portala Đakovo danas. Zahvalnice su uručene i starim članovima SUH-a Đakovo Silvestru Čaru i Stanku Soldi, dugogodišnjem članu i dobrom duhu podružnice te glazbeniku Ivanu Barišiću koji svojom glazbom uveljava članove podružnice Đakovo na večernjim zabavama.

Posebna gošća u ime središnjeg ureda SUH-a bila je potpredsjednica SUH-a Biserka Budigam, koja je istaknula kako su sportska druženja i aktivnosti vrlo korisna za stariju dob, ne samo za fizičko, već i mentalno zdravlje. Prisutnima je napomenula kako bi za još bolje zdravlje bilo korisnije provoditi što više vremena na svježem zraku i prirodi.

Sportsko natjecanje kulminiralo je u poslijepodnevним satima kada su proglašeni pobjednici šaha, pikada i belota. Najbolji su nagrađeni peharom i medaljom, ali i ostali sudionici su nagrađeni glazbom i čobancem.

U šahu je prvo mjesto pripalo SUH-u

Osijek, a drugo mjesto SUH-u Đakovo, a treće ekipi Osijek 2. Najbolje u belotu su bile Ljubila Kurtz i Marija Buljević iz SUH-a Đakovo, druga je bila ekipa Donji Miholjac 1, a treća je bila ekipa Gorjani 5. U pikadu za žene prvo mjesto je pripalo ekipi Vuka, drugo mjesto Osijeku, a treće Strizivojnoj, dok je u muškoj kategoriji prvo mjesto pripalo Donjem Miholjcu, drugo Strizivojna 2, a treće Strizivojna 1. U ženskoj kategoriji u pojedinačnom

natjecanju bila je najbolja Marinka Škorjanc iz SUH-a Vuka, dok je u muškoj kategoriji pobjedu odnio Željko Kovač iz SUH-a Đakovo.

Druženje se nastavilo uz glazbu, plesu i ples kako se to već u Slavoniji radi. Sljedeći, 12. Sportsko-rekreativni susreti 2018. godine održat će se u Donjem Miholjcu, a domaćin će biti Udruga SUH Donji Miholjac. Čestitke pobjednicima!

Željko Kovač

Sve više medalja SUH-ovcima

Pod nazivom „Svi za sport- sport za seniore“ 26. lipnja 2017. održani su 15. Jarunski susreti na kojima su tradicionalno sudjelovale ekipe zagrebačkih podružnica SUH-a. Riječ je o sportsko-rekreativnoj, zdravstveno-preventivnoj, kulturno-zabavnoj i humanitarnoj manifestaciji za osobe starije dobi, kojoj je cilj poticanje građana na aktivniji život koji uključuje vježbanje i kretanje u prirodi. Rekreacija na otvorenom preduvjet je očuvanja fizičkog i psihičkog zdravlja pojedinca, ali i čitave zajednice.

Na ovogodišnjim Jarunskim susretima, gdje se okupilo dvadeset ekipa seniora, najbrojniji su bili sportaši koji su se natjecali u seniorskom višeboju, visećem kuglanju, stolnom tenisu, boćanju, štafeti, šahu i beli.

Tradicionalno, SUH-ovci su osvojili najveći broj medalja, tako je ekipa podružnice Studentski grad osvojila prvo i treće mjesto u stolnom tenisu, prvo i treće mjesto u štafeti te treće mjesto u višeboju. Ekipa podružnice Peščenica osvojila je

prva mjesta u boćanju i beli, a ekipa Podsljeme prvo mjesto u šahu i druga mjesta u štafeti i višeboju. Ne sumnjamo da će se SUH-ovci s idućih Jarunskih susreta vratiti s još više medalja.

Ivan Ročić

“PRAVO DOBA” U ZAGREBU: Razveselili Samoborci!

Zagrebački velesajam u partnerstvu s Gradom Zagrebom i Zakladom Zajednički put organizirao je treći po redu Sajam za 50+ generacije, koji je na jednom mjestu okupio profesionalce koji su uključeni u podizanje kvalitete života u starijoj dobi. Sajam je održan na Zagrebačkom velesajmu od 18. do 20. svibnja ove godine, a na njemu se tradicionalno predstavilo Povjereništvo SUH-a Zagreb sa svoje četiri podružnice - Studentski grad, Donja Dubrava, Peščenica i Podsljeme. Na sajmu je sudjelovala i Udruga SUH-a Samobor iz Zagrebačke županije.

Sve podružnice predstavile su se svojim ručnim radovima – u tehnici quilling, nakitom, decoupageom, ručno izrađenim ukrasnim cvjetovima, zlatovezom, oslikanim predmetima od drva i brojnim drugim rukotvorinama. Ručni radovi mogli su se kupiti na štandu, a prikupljenim novcem će se nabaviti novi materijal za rad na radionicama.

Udruga SUH-a Samobor, koja je prvi puta izlagala na ovom sajmu, predstavila se prehrambenim proizvodima i ručnim radovima svojih sponzora i članova. Bilo je tu ponuđeno raznih slatkih i slanih delicija s područja Samobora kao što su suhome-

snati proizvodi privatnih proizvođača, medarski proizvodi, domaća rakija, razni kolači i slastice. Na sreću brojnih posjetitelja sve je bilo besplatno za degustaciju.

Biserka Budigam

SUH POKRENUO NOVE RADIONICE

O financijskoj abecedi za umirovljenike

Prosječna financijska pismenost građana u Hrvatskoj iznosi 11,7 bodova, a najnižu razinu imaju mladi od 19 godina (3,6 boda) i stariji od 70 godina (3,6 boda). Financijska pismenost mjeri se u bodovima od 1 do 21, a njene sastavnice su financijsko znanje, financijsko ponašanje i odnos prema trošenju novca. Očito smo tanki po tom pitanju.

Kako bi se povećala financijska pismenost starijih građana, Sindikat umirovljenika Hrvatske i Wustenrot stambene štedionice d.d. pokrenuli su radionice, a prva je održana 6. lipnja ove godine u Zagrebu u podružnici Studentski grad,

dok je 13. lipnja održana druga radionica za predsjednike podružnica Povjereništva SUH-a Zagreb i Povjereništva Zagrebačke županije.

Iz iskustva je poznato kako se dobar dio problema glede ovrha kod starijih sugrađana krije u podizanju „zelenaških kredita“, u previsokim kamatama, nekontroliranom trošenju sredstava, prekoračenju dozvoljenog minusa. Ljudi koji žive „iznad svojih mogućnosti“ trebaju naučiti trošiti onoliko koliko imaju na računu, točnije trebaju savladati samokontrolu. Također, mnoge starije osobe se ne služe bankomatima, pa za pomoć traže člano-

ve obitelji ili susjede koji katkad iskoriste njihovo neznanje i uzmu dio novca.

Savjetnica Wustenrot stambene štedionice Mihaela Jeleč na radionici je ponudila rješenja za navedene ili slične probleme, nakon čega su uslijedila pitanja sudionika i sudionica na koja je Jeleč stručno odgovarala. S obzirom na kratko trajanje radionice i na to da će se u ovom ciklusu održati još jedna radionica u lipnju, dogovoreno je kako će zbog velikog interesa radionice održavati po podružnicama u Zagrebu, ali i u drugim županijama diljem Hrvatske.

Biserka Budigam

Humani(s)tarci

Svibanj je za članove i članice podružnice Studentski grad prošao s humanitarnim predznakom. Naime, priključili su se akciji Crvenog križa i trgovačkog centra Kaufland kako bi dali svoj doprinos u prikupljanju namirnica za socijalni dućan. Cilj akcije je ublažavanje posljedica siromaštva i socijalne isključenosti pružanjem pomoći u hrani i higijenskim potrepštinama socijalno ugroženim sugrađanima. Jedanaest volontera podružnice od 8. do 14. svibnja prikupilo je zavidnu količinu hrane i higijenskih potrepština za socijalni dućan u Sigetu. Volonteri nisu samo upućivali kupce Kauflanda da se pridruže akciji i odvoje neku od kupljenih namirnica za ovu akciju, već su i sami sudjelovali u kupnji namirnica koje će sigurno dobro doći korisnicima socijalnog dućana.

Članovi i članice također ne propuštaju priliku za podršku kolegama te su 21. svibnja u velikoj dvorani Vatroslava Lisinskog odslušali koncert Čarobna frula u izvedbi Hrvatskog glazbenog društva, u čijem sastavu je i pet članova podružnice. Da

je potrebno i odmoriti, znaju i SUH-ovci koji su se krajem mjeseca uputili na izlet u Lonjsko polje, gdje su razgledali drvenu arhitekturu u Krapju i vozili se brodom po Savi i Uni, na kojem su degustirali domaće specijalitete. Uz film o Lonjskom polju i iscrpno izlaganje vodiča o rodama Čigoča, završen je još jedan edukativan izlet, kojem su se pridružile i članice SUH-a Grada Samobora, koje su se spremno uključile u šalu i pjesmu.

Snježana Živčić

IN MEMORIAM

Josip Sahor (1943. – 2017.)

Hvala ti, Joža!

Dana 9. svibnja 2017. godine, u 73. godini, zauvijek nas je napustio naš istaknuti član Josip Sahor, predsjednik podružnice SUH-a Dugo Selo. Posljednjom ispraćaju, pored obitelji i prijatelja, prisustvovala je većina članova podružnice koju je toliko volio i uspješno vodio zadnjih

14 godina, otkada je izabran za predsjednika podružnice.

Podružnica SUH Dugo Selo osnovana je 2001. godine, a od 2003. godine Josip Sahor je neprestano na njenom čelu. Rođen je 7. kolovoza 1943. godine, a nakon završetka strukovne škole zaposlio se u Badelu, a do umirovljenja je radio u

tvrtki Kograf iz Dugog Sela, Šljunčara d.o.o., i to na održavanju strojeva pogona. Već od prvih dana zaposlenja aktivirao se u sindikatu poduzeća, želeći kroz aktivnost u sindikatu pridonijeti boljem položaju radnika, zbog čega su ga radnici voljeli i cijenili, a rukovoditelji poštovali kao čovjeka od riječi i vrsnog stručnjaka.

U vođenju podružnice je najčešće govorio da mu je za uspjeh najvažniji timski rad, pa je za bilo kakvo donošenje odluka uvijek tražio mišljenje svoga predsjedništva. Uspješno je surađivao s lokalnim vlastima te je organizirao brojne radne akcije uređenja svog grada, ali i druge proslave poput tradicionalne proslave Praznika rada.

Posljednjem ispraćaju dragog nam Josipa prisustvovali su uz članove najuže obitelji, brojni prijatelji i većina članova podružnice koji su svojom nazočnošću odali posljednju počast svome predsjedniku. Zato ti od srca hvala dragi naš Joža, tvoj lik i djelo ostat će zauvijek u našem sjećanju.

Andrija Sinovčić (1947. – 2017.)

Andrija Sinovčić, jedan od osnivača SUH-a Žrnovnica, preminuo je 19. svibnja u 71. godini života. SUH je napustio kao potpredsjednik, a kako govore njegovi prijatelji i drage kolege, bio je uvijek plemenit i nasmiješen. Andrija je rođen u Žrnovnici gdje se osim SUH-u, posvetio i DVD-u Žrnovnica, koji je, kako kažu njegove kolege, uzdignuo iznad profesionalne razine. Andrija je odlikovan brojnim vatrogasnim priznanjima, praktično je čitav svoj život proveo u vatrogastvu, o čemu dovoljno govori podatak da je u DVD-u Žrnovnica bio sve, od profesionalno zaposlenog vatrogasca, preko zapovjednika i tajnika do dugogodišnjeg predsjednika.

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

21. rođendan Turopoljskih zvona

Pjevački zbor „Turopoljska zvona“, osnovan pod okriljem podružnice SUH-a Velika Gorica, proslavio je 21. rođendan, a tom prigodom priredili su koncert u dvorani

Galženica u Velikoj Gorici gdje se tražilo mjesto više. Stavi svjetiljku u prozor, Ti bi htjela da ti pjesmom kažem, samo su dio repertoara zbora. Voditeljica Snježana Špehar odlično je osmislila repertoar s obzirom da su se na njemu našle narodne, starogradske i autorske skladbe, za svakog po nešto. Turopoljskim zvonima čestitamo rođendan, sigurni smo da će ih biti još mnogo!

Članovi i članice SUH-a Velika Gorica posjetili su grad-heroj Vukovar. Željeli su vidjeti sva mjesta gdje se vodila očajnička borba za obranu grada. Posjetili su i ključna mjesta u Vukovaru, ali i naselja Jabukovac i Ovčara, gdje su zapalili svijeću. Obišli su i spomen dom Ovčara, te novu crkvu u Aljmašu – svetište Gospe od Utočišta. Teško je bilo suspregnuti osjećaje i pomisao na muku i patnju koju su preživjeli stanovnici tog kraja. No unatoč tome, SUH-ovci su ponosni na sve ono što se do sada izgradilo u Vukovaru.

Stjepan Milobara

OSIJEK Laktaša nikad dosta

Pun autobus članova udruge SUH Osijek uputio se 8. svibnja 2017. u terme Laktaši, a kako bi bilo još veselije, pridružilo im se nekoliko kolega iz Zagreba i Osijeka. Hotel San ponovno je bio privremeni dom SUH-ovcima, gdje ih je dočekalo osoblje hotela u pratnji doktorice Dušice Jokić. Doktorica je, uz srdačan doček i piće dobrodošlice, gostima predstavila program boravka, uključujući sve terapije. Iako je riječ o čak 50 SUH-ovaca, terapije su išle prema rasporedu, bez ikakvih problema.

Dok je dan bio rezerviran za terapije i opuštanje, večer se provodila uz glazbu, pjesmu i ples. Naravno, tu je i obavezni izlet u Banja Luku, uz razgledavanje tvrđave Kaštel izgrađene u trećem stoljeću, te Sabornog hrama Hrista Spasitelja i katoličke Katedrale sv. Bonaventure, sjedišta banjalučke biskupije. Posebno zanimljiv je bio posjet trapističkoj opatiji gdje je izletnike opat Franjo upoznao sa svim tradicijama trapista, posebno proizvodnjom sira, čiji je recept još uvijek tajna njihovog reda.

Kako bi obilazak Banja Luke bio još nezaboravniji, SUH-ovci su popili piće na 15. katu poslovnog centra Integra odakle

se pruža spektakularni pogled. Članovi i članice SUH-a od svih termi i toplica najradije odlaze u Laktaše zbog kvalitete usluge, ljubaznosti svog osoblja i fantastičnog osjećaja s kojim svakog puta odlaze iz Laktaša. Po povratku kući odmah je provedena anketa hoće li se vratiti u Laktaše dogodne i, naravno, odlučili su da se vraćaju. Terme Laktaši, vidimo se dogodne.

Mato Obradović

UMAG Istra u srcu

Podružnica SUH-a Umag organizirala je 31. svibnja ove godine jednodnevni izlet „Istra u srcu“ u sklopu kojeg su posjetili nekoliko istarskih mjesta. Prva postaja bio je gradić Gračišće koji je prepoznatljiv prema očuvanoj gradskoj strukturi te palačama i crkvama. Sačuvana su zapadna gradska vrata, stari trg na kojem se nalazi palača Salamon, izgrađena klesanim kamenom s gotičkim prozorima. Izletnike je posebno oduševio pogled s brežuljka na Učku i okolna mjesta smještena na živopisnim brežuljcima. Put su nastavili

prema obližnjem Pazinu gdje su posjetili Etnografski muzej, smješten u starom Kaštelu. Tamo su imali prilike razgledati zbirku narodnih nošnji i drugih predmeta, koji su se upotrebljavali u raznim krajevima Istre, bilo u domaćinstvima na poljima ili u obrtništvu. Neizostavna je svakako bila Pazinska jama, ali spuštanje u jamu prepustili su nekoj mlađoj generaciji.

Nakon kraće vožnje prema Žminju, uslijedio je odmor uz domaći ručak na poznatom OPG-u uz glazbu. No, izlet se nastavio obilaskom Raklja gdje je rođen

poznati pjesnik i akademik Mijo Mirković – Mate Balota. Ispred njegove kuće pročitane su čakavske pjesme Koza i Moja mati, koje su izletnicima dočarale teške uvjete u kojima su živjeli njihovi preci. Iako je Rakalj bio poznat po lončarstvu, danas u mjestu postoji samo jedan lončar koji se time više bavi iz ljubavi, nego iz koristi. Izlet su neumorni SUH-ovci zaključili kratkom šetnjom do vidikovca odakle se pruža prekrasni pogled na zaljev i otoke Krk, Cres i Unije. Doista, izlet za pamćenje koji se mora ponoviti.

Marija Pertot

Umirovljenici i starije osobe moraju imati ljetni odmor, moraju se na trenutak odmaknuti od svakodnevnog ritma i učiniti nešto samo za sebe. Prema svojim mogućnostima

Piše: Biserka Budigam,
psihologinja

Umirovljenici, hajdemo na odmor!

Imaju li starije osobe pravo na godišnji odmor? Većina ljudi će na to pitanje odgovoriti da su umirovljenici i starije osobe stalno na odmoru, pa da je to zapravo stalno prisutno i korišteno pravo. A s druge strane zli jezici će postaviti pitanje od čega bi se to umirovljenici i starije osobe trebali odmarati „kada cijele godine ništa ne rade, samo se zabavljaju i ne znaju što bi sa svojim slobodnim vremenom“.

Stvarnost i svakodnevica umirovljenika i starijih osoba možda je tijekom godine ponekad dosadna i neispunjena aktivnostima, pa baš zbog toga imaju potrebu za promjenom. I starije osobe imaju potrebu za nekim novim doživljajem, novom životnom avanturom. Također imaju mnogo sjećanja iz minulih dana o željama za nekim „izgubljenim“ susretom, potrebom da vide nove krajeve, upoznaju nove ljude, njihove običaje i kulturu.

Podsjetit ću da veći dio umirovljenika i starijih osoba aktivan tijekom godine, volontiraju u udrugama, rade na crno ili još uvijek žive u obitelji s djecom i unučadi. Tko nije doživio i aktivno živio svakodnevne obveze baka i djedova prema unucima i prema zaposlenoj djeci, taj nije ni spoznao što je zapravo ne samo ispunjen, nego i „prepunjen“ dan aktivnostima i obvezama (koje su često teže i od nekadašnjih obveza na radnom mjestu). To su umirovljenici koji bi možda često zamijenili takav način života drugačijim, ali nisu u mogućnosti. Mlađi članovi obitelji nemaju vlastiti stan, nisu stalno zaposleni i zbog potrebe žive kako žive. Starije osobe imaju male mirovine pa si ne mogu priuštiti zasebni smještaj i djeci ostaviti stan ili kuću.

Oni koji imaju vikendice ili kako neki novi „zavidnici“ govore „oni koji imaju nekretnine iz prošlog sistema“, imaju se gdje odmarati. Ali, gle sada jada, oni moraju opet biti na usluzi unucima i djeci, jer su oni zapravo ti kojima je potreban odmor. Dio njih prisiljen je spavati u improviziranim prostorima, na pomoćnim ležajevima ili s unucima, jer sve što se može iznajmiti treba iskoristiti i

tako zaraditi i nešto novca od „turizma“

Neki umirovljenici aktivno rade i tijekom turističke sezone. Nedavno sam slušala priču jedne, još uvijek dobro držeće umirovljenice, koja je rekla da radi kao kuharica u jednom pansionu na moru i da za 3-4 mjeseca zaradi više od godišnje mirovine.

Više od 80 posto umirovljenika nema sredstava da si organizira godišnji odmor, ne sanjaju više o „odmoru iz snova“, već o odmoru koji bi im unio malo više radosti i zadovoljstva u ionako sivu svakodnevnicu. Često žele samo otići u neko lječilište ili toplice da „poprave“ svoje zdravstveno i psihofizičko stanje, da pobjegnu u neki vedriji i veseliji svijet. No, tu se suočavaju s manjkom novca, gubitkom energije, depresijom...

Kao što je mladima potreban godišnji odmor, isto je tako potreban i starijim osobama. Potreban im je aktivan odmor. Netko će se možda zapitati što je to zapravo „aktivan“ odmor za starije osobe. Sadržaj odmora mora biti drugačiji nego za mlade ljude, ali nužno je koristiti odmor, odnosno odmak od cjelogodišnjeg, već unaprijed određenog i organiziranog načina života. Vrijeme je to kada starije osobe odlaskom na more, promjenom sredine, podneblja i klime, mogu „osnažiti“ ne samo svoje fizičko, nego i psihičko stanje. Aktivnosti svakako moraju prilagoditi sebi. Ljetovanje je silno važno jer je to doba godine kad su toplina i sunčana svjetlost „pravi pomoćnici“ za podizanje životne radosti i entuzijazma za bolji, ljepši i sretniji život.

Starije osobe ne smiju zaboraviti svoje godine, ali ni svoje zdravstveno stanje. Nužni preduvjet za sretno ljetovanje je savjetovanje s liječnikom prije samog odlaska, ali i s članovima obitelji kako ne bi došlo do pogoršanja zdravstvenog stanja ili povreda zbog nerealnih želja ili neadekvatnih aktivnosti, neprilagođenih dobi, vremenu i mogućnostima. Naravno, ne treba nužno ljetovati na moru.

Planine ljeti imaju svojih draži. Netko tko ne podnosi visoke temperature zbog zdrav-

stvenih tegoba, tko ne voli kupanje i „prženje“ na suncu, uživat će u prohladnim jutrima i šetnjama planinskim stazama, slušajući jutarnji pjev ptica. Gledat će zadihljeno oblake ili noću slušati jednolično udaranje kiše o prozorska okna. Hrabriji i znatiželjniji idu i u nešto više planine, na ledenjake, gdje i ljeti ima i snijega i leda, ali uz proljetne temperature. Važno je da ne pretjerate u šetnjama, da ne zalutate na nepoznatim prostorima, ne koristite neprikladne staze, da se ne osamljujete i udaljavate jer sve to može završiti „neslavno“, a možda i pogibeljno.

Vaša je obitelj potekla sa sela? Tamo možda više nema članova vaše uže obitelji, ali postoje možda grobovi vaših predaka, pa možda boravkom tamo vratite dio prošlog vremena, sjetite se nekog jarca koji vas je uplašio kad ste imali 5 godina i kad ste ljetno provodili kod bake. Vratite se, vrijedi pokušati biti malo retro-znatiželjan.

Velik dio naših umirovljenika nema dovoljno mogućnosti za organizirano ljetovanje, pa koriste jednodnevne odlaske na kupanje na more ili u toplice. Cijena takvih izleta je od 80 do 150 kuna, što ovisi o udaljenosti, cijeni ulaznice ili obroka. Ipak sedmodnevni odlazak je nešto skuplji i stoji od 700 do 1.000 kuna, a osobe s malim mirovinama za to šparaju cijelu godinu.

Oni koji imaju mirovine od kojih svaki mjesec mogu uštedjeti po 200-250 kuna ili zarade koju kunu „na crno“, odlaze u proljeće ili jesen (izvan turističke sezone) na „godišnji odmor“ u trajanju 7-10 dana u toplice ili na more, za što koriste pogodnosti ugovora koje njihova udruga, poput Sindikata umirovljenika Hrvatske, sklapa s ciljem poboljšanja kvalitete života umirovljenika i starijih osoba.

Umirovljenici i starije osobe moraju imati ljetni odmor, moraju se na trenutak odmaknuti od svakodnevnog ritma i učiniti nešto samo za sebe. Prema svojim mogućnostima. U aktivnostima ne smiju pretjerivati jer je za „pokazivanje mišića“ prošlo je vrijeme.

Uzet ću što mi pripada

Pitanje: Nakon smrti muža, koji je umro bez oporuke, djeca i ja smo naslijedili njegovu imovinu koja se sastojala od velike obiteljske kuće, gospodarskih zgrada, poljoprivredne mehanizacije i velikog vinograda s kleti. Kao majka koja bezgranično voli svoju djecu nisam postavljala pitanja vezana za jednake dijelove prilikom razvrgnuća suvlasničke zajednice. Isto tako u ostavinskoj raspravi nisam isticala da je imovina pokojnog supruga bila zapravo bračna stečevina u kojoj sam ja trebala imati jednu polovicu. Međutim, jako sam se razočarala postupcima djece jer kod podjele imovine nisu pokazivali nikakvog obzira prema meni, naprotiv, nastojala su me što više zakinuti. Nakon dugo vremena slučajno sam pronašla muževu deviznu knjižicu, koja me je iznenadila veličinom štednog iznosa. Prema štednoj knjižici svi iznosi su položeni na devizni račun nakon što smo stupili u brak. S obzirom na to smatram da je iznos devizne štednje bračna stečevina i da imam pravo na jednu polovicu iznosa. Uzimajući pritom u obzir ponašanje svoje djece prilikom razdiobe imovine po ostavinskom rješenju odlučila sam tražiti sve što mi pripada. Jesam li u pravu? (V.F., Sisak)

Odgovor: U pitanju je tzv. naknadno pronađena imovina pa ćete trebati podnijeti prijedlog sudu koji je donio rješenje o ostavini da se naknadno pronađena imovina rasporedi među zakonskim nasljednicima – vama i vašoj djeci. S obzirom na to da devizna štednja datira nakon početka braka pa do smrti supruga, ako štednja ne potječe iz pravnih poslova koji nisu u vezi s radom (npr. darovanje, nasljeđivanje), vama pripada polovica navedenog iznosa, a drugu polovicu nasljeđujete vi i djeca u jednakim dijelovima. I, da, imate puno pravo uzeti ono što vam pripada.

Razularene unuke

Pitanje: Moje dvije unuke, koje jako volim, nagovorile su me da ih primim u svoju kuću, kao i njihove izvanbračne partnere. Nisam ih nikako mogla odbiti, a da sam znala što me čeka, sigurno bi to učinila. Naime, dotad mirna kuća sada grmi od muzike koju nemilice puštaju unuke i njihovi partneri, kao i društvo koje im dolazi u posjete. Da stvar bude gora, ne pada im napamet da plaćaju režije, kao što su voda, struja, plin, a s obzirom da ih je ukupno četvero, možete misliti koliko su mi se režije povećale, što ja kao vlasnica moram plaćati. Opominjala sam ih da se smire, cijene moju privatnost i dobru volju da im pomognem, te da prestanu s daljnjim uznemiravanjem i da nadoknade troškove režija. Oni su me doslovno ismijali i rekli „što nam možeš, mi smo ovdje sada posjednici i imamo ista prava kao ti“. Što da radim, kakve pravne radnje trebam poduzeti da se riješim neželjenih uljeza te da počnem opet živjeti normalnim životom? (J.K., Đakovo)

Odgovor: Savjetujemo vam da odmah podnesete tužbu za iseljenje zbog nepostojanja pravne osnove osoba koje se nalaze u vašoj kući. Ako vas do razrješenja spora budu fizički napadali ili vam prijetili, zovite policiju radi sprječavanja takvog ponašanja. Smatramo da je potpuno

izvjesno da ćete dobiti spor, no nemojte zaboraviti da osim iseljenja tražite i naknadu režijskih troškova koje su vam načinili od dana useljenja u vašu kuću.

Podjela kuće zbog vlastitog mira?

Pitanje: Živim u braku koji se nalazi pred raspadom. Žena koju sam oženio te primio pod svoj krov svojata pravo na dio moje kuće, premda sam kuću stekao nasljeđivanjem i dodatnom izgradnjom prije sklapanja braka. Svakako je važno kako prije sklapanja braka nismo živjeli zajedno. Supruga je odnedavno počela dovoditi i nepoznato društvo u kuću i to najčešće pijane muškarce i žene, koji su toliko bezobrazni da mi prijete u vlastitoj kući. Odlučio sam podnijeti tužbu za razvod braka, a kada je žena za to saznala, odmah je angažirala odvjetnika koji mi predlaže nagodbu na način da ženi darujem polovicu kuće, jer da je ona sudjelovala u njezinoj izgradnji. Molim vas da mi odgovorite kako da se postavim te da li da zbog vlastitog mira pristanem na podjelu kuće? (S.V., Petrinja)

Odgovor: Ne prihvaćajte nikakvu nagodbu, jer kuća je vaša, a Vi ste ju naslijedili i izgradili prije stupanja u brak. Za udjel u bračnoj stečevini vaše kuće žena će morati na sudu dokazati da je ulagala u izgradnju kuće, iako vi tvrdite da ste kuću sami izgradili prije sklapanja braka. Prvo se, ako to smatrate svojom konačnom odlukom, razvedite.

Dosmrtno ili doživotno uzdržavanje?

Pitanje: S kćerkom sam sklopila ugovor o dosmrtnom uzdržavanju. U ugovoru je utvrđeno kako sva moja pokretna i nepokretna imovina prelazi u vlasništvo kćerke poslije moje smrti. Naknadno sam saznala da u ugovoru o dosmrtnom uzdržavanju omogućuje davatelju uzdržavanja da odmah po solemnizaciji ugovora u javnog bilježnika može prenijeti imovinu u svoje vlasništvo. S obzirom na sadržaj ugovora proizlazi da sam sklopila ugovor o doživotnom uzdržavanju, a ne od dosmrtnom, jer u ugovoru stoji da se imovina prenosi na davatelja uzdržavanja, tj. na moju kćerku nakon moje smrti. Ja nikako ne bi pristala na ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, već sam potpisala ugovor iz razloga što u ugovoru stoji da se prijenos imovine vrši nakon moje smrti. Zbunjena sam, jer sada ne znam koji sam ugovor zapravo sklopila – ugovor o dosmrtnom kako stoji u nazivu ili doživotnom kako to stoji u sadržaju. Molim vas da mi pojašnjete situaciju. (L.B., Slavonski Brod)

Odgovor: Bez obzira što je navedeni ugovor nazvan dosmrtnim, on je pravno ugovor o doživotnom uzdržavanju, jer iz njegovog sadržaja proizlazi da se prijenos vaše imovine na davatelja uzdržavanja, tj. vašu kćerku vrši poslije smrti. Bitan je sadržaj ugovora, a ne njegov naziv. U svakom slučaju predlažemo vam da napravite aneks ugovora kojim ćete ugovor nazvati njegovim pravim imenom – ugovor o doživotnom uzdržavanju.

pravni
savjeti

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovalište
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797

MIRJANA NOVAČIĆ, PREDsjednica PODRUŽNICE SUH-a PEŠČENICA, ZAGREB

Kreativka uvijek spremna za pomoć i zabavu

„Prošle godine smo u sklopu akcije omogućili da pet školarca ode na maturalac. Ponosna sam na naše članove koji su uvijek spremni na angažman i suradnju“

Tko god poznaje Mirjanu Novačić (60), predsjednicu zagrebačke podružnice SUH-a Peščenica, zna da je riječ o vrsnoj kreativki, organizatorici, iznimno aktivnoj članici Sindikata umirovljenika Hrvatske, ponosnoj majci i baki. Iako je na čelu podružnice tri godine, a nešto dulje u samom SUH-u, dobrih ideja kako drugima uljepšati svakodnevicu ili pokrenuti neku novu humanitarnu akciju nikada ne nedostaje.

Kako nam Novačić govori, vrlo rano je otišla u invalidsku mirovinu, no nije htjela mirovati jer je znala da može još puno pridonijeti svojim radom i znanjem, pogotovo jer je čitav život posvetila radu s ljudima i to u kliničkoj bolnici Jordana u biokemijskom laboratoriju. A potencijal za pomoć drugima upravo je prepoznala u SUH-u gdje neumorno i s puno ljubavi pomaže kolegama i kolegicama, starijim sugrađanima, ali i zdušno podupire akcije u organizaciji SUH-a, poput nedavno održane akcije na granici protiv zidova i žica.

„Trudimo se u podružnici organizirati različite aktivnosti, posebice radionice na kojima je uvijek dobar odaziv. One su postala konstanta i održavaju se svakim četvrtkom. Svaki tjedan radimo nešto drugačije – radionice decoupage tehnike na svim podlogama, crtanje na staklu, radionice izrade ukrasa, nakita i slično. Također imamo i dramsku sekciju koja radi vrlo uspješno“, govori nam Novačić i

dodaje kako jednom mjesечно organiziraju druženje uz glazbu. Tada ukrašavaju dvoranu svojim radovima, a dramska sekcija pokaže svoja postignuća s prigodnim skečom.

Svjesna lošeg položaja umirovljenika, Novačić je vodila „ekipu Peščenica“ pri prikupljanju potpisa za peticiju protiv siromaštva starijih osoba u sklopu koje je njena podružnica prikupila čak 690 potpisa.

„Iako su neke starije osobe govorile kako se peticijom neće ništa postići, smatram da smo ipak napravili neki iskorak u osvješćivanju javnosti o lošem položaju umirovljenika, a danas se sve više govori o problemu siromaštva i niskih mirovina“, govori Novačić i dodaje kako se kao jedan od većih problema umirovljenika, uz niske mirovine, prepoznaje i usamljenost starijih osoba.

A protiv tog problema valja se boriti većim uključivanjem starijih sugrađana u različite aktivnosti podružnica poput izleta, odlaska u toplice, a u ljetnim mjesecima odlascima na more, i naravno, već spomenutim radionicama i druženjima. Još važnije od svega su tribine koje uglavnom za cilj imaju informirati starije o njihovim pravima, tribine koje im pomažu osvijestiti da su starije osobe akteri promjena, a ne teret društva.

Novačić nam govori kako je posebno ponosna na humanitarne akcije koje podružnica Peščenica organizira u suradnji s drugim podružnicama i tamošnjom

udrugom Matice umirovljenika. Jedna od njih je akcija prikupljanja higijenskih potrepština, odjeće, obuće i igračaka za najmlađe korisnike Kuće ljubavi, doma za djecu i nezbrinute majke i trudnice. Svakako je važna već tradicionalna humanitarna božićna akcija prodaje rukotvorina SUH-ovaca na sajmu kojeg organizira O.Š. Dobriša Cesarić, gdje je sav prikupljen novac namijenjen za pokrivanje troškova maturalca školarcima slabijeg imovinskog stanja.

„Prošle godine smo u sklopu akcije omogućili da pet školarca ode na maturalac. Ponosna sam na naše članove koji su uvijek spremni na angažman i suradnju, pogotovo kada su u pitanju akcije ovog tipa“, objašnjava Novačić i dodaje kako su već do lipnja ove godine dobili 28 novih članova.

„Vjerujem da smo ih privukli raznolikim programom naše podružnice – radionicama, druženjima, izletima, ali i angažmanom oko pitanja lošeg položaja umirovljenika u našoj zajednici“, smatra Novačić.

Iako je zadovoljna radom SUH-a i drži kako uspješno zagovara interese umirovljenika i starijih osoba, naglašava kako je za rad SUH-a važna suradnja među podružnicama, kako na razini grada i županije, tako i na razini čitave Hrvatske. „Najbolje surađujemo s podružnicama koje su nam blizu, rado s njima organiziramo izlete, druženja i druge događaje te razmjenjujemo ideje i iskustva“, zaključuje Novačić.

Ana Kuzmanić